

STÁTNÍ KULTURNÍ POLITIKA 2021–2025+

Pracovní verze 9.3. 2021

OBSAH

Úvodní slovo ministra.....	2
Manažerské shrnutí + Seznam zkratk.....	5
1. Analýza současného stavu kulturního a kreativního sektoru v ČR.....	5
Přehled stavu kulturního a kreativního sektoru v ČR	6
Veřejné financování kultury	14
SWOT analýza jako obecné východisko Státní kulturní politiky	18
Silné stránky a příležitosti.....	21
Silné stránky a hrozby	22
Slabé stránky a příležitosti.....	23
Slabé stránky a hrozby	24
2. Hlavní cíle Státní kulturní politiky.....	25
Cíl 1: Zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury	26
Cíl 2: Účinná péče o kulturní dědictví	33
Cíl 3: Rozvoj živého umění	37
Cíl 4: Rozvoj kulturních a kreativních odvětví.....	40
Cíl 5: Transformace Ministerstva kultury.....	42
3. Naplňování Státní kulturní politiky	52
Cíl 1: Zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury	52
Cíl 2: Účinná péče o kulturní dědictví.....	52
Cíl 3: Rozvoj živého umění.....	52
Cíl 4: Rozvoj kulturních a kreativních odvětví	52
Cíl 5: Transformace Ministerstva kultury.....	53
Příloha.....	54

Úvodní slovo ministra

Většina strategických materiálů začíná obhajobou důležitosti svého pole působnosti. Věřím, že kultura patří k těm oblastem, kde to není nutné. I v současné době velkých změn zůstává kultura základním pilířem naší demokratické společnosti. Stále však narážím na nepochopení role Ministerstva kultury nebo podcenění potenciálu české kultury ze strany některých občanů a politiků. Je to tím, že české kultuře dlouhodobě chybí jasná vize i dostatečné prostředky. První nabízí tento dokument, o druhé budeme usilovat. Nemělo by přitom být nepřekonatelně složité toho dosáhnout. Ke kampani za jedno procento na kulturu se hlásí většina politické reprezentace a někteří mají dokonce ambici o polovinu větší. Věřím, že otázkou tak není zda, ale kdy kultura získá podporu, jakou si zaslouží.

Absence jasné vize pro kulturu je dlouhodobě dána především nekonzistentností samotné státní kulturní politiky. Aby tak bylo jasné, kam směřujeme, je nutné si nejprve připomenout, odkud vycházíme. Kultura je totiž neodmyslitelně spjata s českým národem. Jako před více než sto lety i dnes platí slova našeho prvního prezidenta: *„Pro společnost, pro národy důležitější je tento život kulturní a jeho základové, nežli jediná jeho část, činnost politická.“* Pro Tomáše Garrigua Masaryka byla Česká otázka nejen otázkou politickou a národní, ale především kulturní. Rozvoj naší mladé republiky se silně opíral o kulturu. I proto byly například od roku 1919 dle zákona v každé obci zřizovány knihovny, které vytvořily základ dnešní unikátní sítě. Komplexní státní podpora kultury se dále plně rozvinula po konci druhé světové války. Tehdy se v celé Evropě prosadila myšlenka, že kultura podobně jako školství má být dostupná všem bez výjimky a není pouze elitářským projektem.

Ačkoliv se svět rozdělil železnou oponou, na nutnosti všeobecně dostupné kultury shoda přetrvávala. I na západě se kultura stala součástí moderního sociálního státu. Ne náhodou byl v roce 1946 prvním předsedou a zakladatelem britské Arts Council jmenován John Maynard Keynes. Hlavní iniciativou poválečného rozvoje bylo budování dostupné kulturní infrastruktury dotované státem. Šlo zejména o výstavbu kulturních domů, která navázala na tradici spolkových a národních domů budovaných od druhé poloviny 19. století. Ty měly

svůj protějšek v německých *Kulturhäuser* nebo francouzských *Maisons de la culture* a nabízely široké kulturní vyžití pro všechny, například promítání filmů, výstavy či divadelní představení. Dostupnější česká kultura se začala rychle rozvíjet a patřila mezi světovou elitu. Na výstavě EXPO 1958 v Bruselu, jíž dodnes připomíná známé Atomium, byl náš pavilón vyhlášen nejlepším a zdálo se, že česká kreativita souzní s prudkým vývojem moderní společnosti.

Dobře nastartovaný rozvoj a enormní potenciál československé kultury ovšem komunismus nemohl využít. Nedovoloval totiž nezávislou tvorbu a svobodné vyjádření svých občanů. Kultura byla chápána pouze jako nadstavba ekonomické základny a kreativita byla potlačena. Úspěšnost se poměřovala jen ekonomicko-politickou optikou a komunistický režim zajímalo především to, zda je projekt dobrý k zahraniční prezentaci a zisku deviz. Kultura se z národní otázky stala jen druhořadou oblastí.

Sametová revoluce proto byla úžasným okamžikem svobody i pro kulturu. Paradoxně se ale některé nesmyslné představy komunistického režimu zachovaly a v různých podobách žijí dodnes. Kultura bývá částí společnosti stále považována za nadstavbu, která musí být neúčelně dotována. V 90. letech dokonce začaly sílit hlasy, že „celá kultura si má na sebe vydělat“ a investice do ní nic nepřinášejí. Ačkoliv by tato představa měla být již dávno překonána, česká kulturní politika se kvůli tomu dlouhodobě potýká s nejasnou vizí. Mnohým není jasné, komu a čemu by se Ministerstvo kultury mělo věnovat.

Největší nepochopení stále vyvolává dvojí charakter kultury. Jednu část je nutné dotovat, jelikož vytváří umělecké a společenské hodnoty nevyčísitelné penězi. Zároveň však existují kulturní a kreativní odvětví, která jsou schopná generovat obří přidanou hodnotu. Obě oblasti jsou však neodlučitelně propojeny. Stále můžeme zaslechnout, že Ministerstvo kultury má podporovat jen tzv. „vysoké umění“ bez vysvětlení, co tento pojem vůbec představuje. Část obyvatel, politiků i umělců se stále nebyla schopna vymanit z osvícenské hierarchie kultury a stále arbitrárně předpokládá, že některé kulturní formy jsou hodnotnější než jiné, a to bez ohledu na konkrétní výstupy. Taková představa pak vylučuje část společnosti z kulturní participace a ohrožuje společenskou soudržnost.

Podobně se totiž zapomnělo, že jedním z hlavních úkolů ministerstva je zajišťování

dostupné kultury. Zodpovědnost za lokální kulturu byla po revoluci přenesena na obce a kraje. Ministerstvo kultury se věnovalo jen institucím s celostátním významem. Ve výsledku dnes proto tento resort funguje spíše jen jako úzce vymezené „ministerstvo umění a kulturního dědictví“. Široká dostupnost kultury se kvůli dlouhodobému podfinancování ztratila ze zřetele. Je tak nutné si znovu připomenout, že kreativita je přirozenou lidskou potřebou, kterou je nutné rozvíjet. Kultura nesouvisí jen s obecnou kvalitou života a ekonomikou, ale je spojena i se šířením hodnot demokracie, humanity, svobody a solidarity napříč společnostmi.

Rolí ministerstva proto nadále nemůže být jen přerozdělování dotací částem kulturního sektoru bez jasné vize. Jsem přesvědčen, že naším úkolem není jen udržování věcí v chodu. Ministerstvo kultury se musí otevřít veřejnosti a představit silnou vizi pro nelehké období, které nás čeká. Předkládaná Státní kulturní politika je proto široce a otevřeně konzultována. Zároveň je koncipována jinak než předchozí technokratické dokumenty. Jejím smyslem není poskytnout pouhý seznam činností, neboť v tomto ohledu Ministerstvo kultury disponuje mnoha oblastními koncepcemi. Hlavní text místo toho poskytuje jasnou vizi pro kulturní a kreativní sektor doplněnou o klíčová opatření.

Manažerské shrnutí + Seznam zkratek

BUDE DOPLNĚNO

ČR – Česká republika

KKS – kulturní a kreativní sektor (souhrnný pojem zahrnující pro oblast kultury komerční i nekomerční aktivity)

KKO – kulturní a kreativní odvětví (ekonomické činnosti v KKS s více než 50% soběstačností)

MK – Ministerstvo kultury

1. Analýza současného stavu kulturního a kreativního sektoru v ČR

Češi jsou silně kulturním národem. Tento fakt jasně vyvstane v rámci mezinárodního srovnání i u domácího přehledu. Obojí představuje první východisko Státní kulturní politiky. Deskriptivní statistika je nicméně založena na období před rokem 2020 a popisuje spíše dlouhodobější procesy. V rámci tradičních ukazatelů proto nezachytí dopady krize způsobené COVID-19. V praxi však mnoho z trendů probíhajících v KKS bylo urychleno nebo prohloubeno. Na kvantitativní údaje z toho důvodu navazuje kvalitativní SWOT analýza, která byla základem pro stanovení hlavních cílů celého dokumentu.

V návaznosti na Strategii rozvoje KKO pracujeme i v rámci Státní kulturní politiky se širším pojmem kulturního a kreativního sektoru (KKS), který zahrnuje aktivity primárně orientované na zisk i aktivity orientované spíše na tvorbu společenských a uměleckých hodnot, jako jsou například vzdělávání nebo veřejné kulturní služby aj. Podoblastí KKS jsou pak kulturní a kreativní odvětví (KKO), která představují ekonomické činnosti probíhající v KKS s více než 50% soběstačností.

Přehled stavu kulturního a kreativního sektoru v ČR

Kultura nás v různých formách neustále obklopuje. Bez konkrétních dat je proto náročné si udržet nadhled a porovnat její roli v ČR se situací v zahraničí. Z mezinárodního srovnání však jasně vyplývá, že v rámci ČR hraje kultura silnější roli než ve většině evropských států. V rámci Evropské unie (EU) se Češi řadí na čtvrté místo v míře výdajů domácností na kulturu, které tvoří 3,8 % celkových výdajů. Více v poměru utrácí pouze občané Švédska, Dánska a Německa.¹ Na rozdíl od jiných států jsou pak tyto výdaje poměrně rovnoměrně rozloženy mezi odlišné oblasti kulturního zboží a služeb.² To odráží pestrost a hloubku české kultury a zapojení občanů do ní. Zároveň však dvě pětiny Čechů uvedly, že finanční náklady představuje zásadní překážku v přístupu ke kulturnímu dědictví, což představuje šestou nejvyšší hodnotu v rámci EU a Velké Británie. Problémem naopak není ani zájem obyvatel, ani nedostatek informací, ani omezená nabídka či kvalita kulturního dědictví a souvisejících služeb v blízkosti bydliště, v této oblasti naopak pohled vlastních občanů řadí ČR mezi evropskou špičku.³

I tento základní přehled ukazuje velký zájem ale i překážky v dostupnosti kultury pro značnou část obyvatel ČR. Dostupná data o kulturní participaci dále dokládají velkou míru zapojení občanů do kultury a hustotu kulturní infrastruktury napříč ČR. Sledování účasti na kultuře je zaměřeno především na pasivní účast. Aktivní účast, zejména v nových formách, dosud nebyla statisticky zachycena. Tabulka 1 udává časový přehled o počtu kulturních subjektů a jejich návštěvníků. Obecným trendem je růst kulturní participace i související nabídky kulturních služeb ve formě počtu subjektů. Data tak zachycují širší společenské

¹Eurostat. 2015. Mean household expenditure on cultural goods and services; dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Mean_household_expenditure_on_cultural_goods_and_services,_2015_CP2019.png

² Eurostat. 2015. Distribution of mean household expenditure on cultural goods and services; dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/3/3e/Distribution_of_mean_household_expenditure_on_cultural_goods_and_services%2C_by_expenditure_purpose%2C_2015_%28%25%2C_share_of_all_household_cultural_expenditure%29_CP2019.png

³ Special Eurobarometer 466. 2017. Self-reported barriers preventing access to cultural heritage sites or activities; Více obyvatel zdůrazňuje cenu jako klíčovou bariéru jen v Řecku (52 %), Francii (46 %), Maďarsku (46 %), Lotyšsku (43 %) a Belgii (41 %); ČR (40 %).

trendy a současně posun uvnitř sektoru, kde práce s publikem začala být prioritou.

Rostoucí role kultury v životě občanů není vlastní pouze ČR, ale je celosvětovým trendem. V návaznosti na to se pak dále zvyšuje i ekonomická důležitost kultury. Dlouhodobě však v ČR nebyla data v této oblasti systematicky sbírána a analyzována. Na základě výzkumného projektu Institutu umění – Divadelního ústavu⁴ a ve spolupráci s ČSÚ a NIPOS byla nicméně v rámci Účtu kultury vytvořena tzv. trojsektorová tabulka (Tabulka 2), která poskytuje jasnější, ale vzhledem k dostupnosti a přesnosti získávání dat zatím pouze orientační přehled o podílu jednotlivých oblastí na celkových datech účtu.

Podrobnější přehled dále poskytují i výsledky účtu kultury zpracované NIPOS a ČSÚ.⁵ V roce 2018 zjištěný objem produkce v kulturním sektoru dosáhl 2,09 % (255,2 mld. Kč) na celostátní produkci. Úroveň hrubé přidané hodnoty (HPH) pak dosáhla 2,19 % (105,2 mld. Kč) z celkového HPH vytvořeného v ekonomice. Podíl na HDP však byl poměrně nižší a představoval 1,47 % (78 mld. Kč). Rozdíl v porovnání s HPH je dán relativně nízkou úrovní daní vztahujících se ke kulturnímu sektoru, a naopak vysokou částkou přijatých provozních dotací. Celkově hospodaření sektoru kultury skončilo v roce 2018 kladným výsledkem ve výši 17,5 mld. Kč, což odpovídá ziskové marži přibližně ve výši 6,4 %.

Z dostupných údajů vyplývá, že v roce 2018 pracovalo v kultuře 112,4 tisíc pracovníků, z toho 23,9 tisíc dobrovolníků bez nároku na odměnu. Zachytit skutečný počet osob pracujících v KKS je však prakticky nemožné, jelikož zde dominují mikrosubyjekty či jednotlivci a dále osoby vykonávající práci na základě dohod, dobrovolníci a také OSVČ či podnikatelé a jejich rodinní příslušníci.

⁴ Jedná se o výzkumný projekt [Mapování kulturních a kreativních průmyslů](#), který v letech 2011-2015 zpracoval IDU.

⁵ Výsledky účtu kultury od roku 2009 jsou dostupné na: <https://www.statistikakultury.cz/satelitni-ucet-kultury/>; Je nutné podotknout, že u makroekonomických přehledů se jedná spíše o odhady než o přesné kalkulace, jelikož klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) v ČR není dostatečně přesná.

Tabulka 1 - Údaje o počtu kulturních subjektů a počtu návštěvníků

		1995	2005	2010	2015	2018	2019
Knihovny	Počet knihoven	6 179	5 920	5 415	5 354	5 317	5 307
	Počet návštěvníků (na 1 000 obyvatel)	1391	2000	2104	2239	2070	2068
	Počet výpůjček (na 1 000 obyvatel)	5 557	7 033	6 349	5 696	4 960	4 799
Muzea	Počet muzeí	333	457	477	484	477	479
	Počet expozic a výstav	3 912	5 420	5 675	6 319	6 126	6 208
	Počet návštěvníků (na 1 000 obyvatel)	863	892	885	1 116	1 346	1376
Památky	Počet hradů, zámků a ostatních památek za vstupné	145	269	284	315	327	326
	Počet návštěvníků (na 1 000 obyvatel)	843	1151	1075	1 234	1 340	1 396
Divadla	Počet divadel (bez stagion)	96	143	160	180	174	178
	Počet návštěvníků (na 1 000 obyvatel)	508	486	552	595	609	640
Hudební soubory	Počet hudebních těles	N/A	44	47	72	55	68
	Počet návštěvníků (na 1 000 obyvatel)	N/A	45	42	47	49	49
Festivaly	Počet festivalů	N/A	N/A	348	485	483	471
	Počet návštěvníků festivalů a doprovodných programů (na 1 000 obyvatel)	N/A	N/A	212	294	405	401

Zdroj: NIPOS; veřejné a soukromé instituce dohromady

To současně vede i k nejistému postavení pracovníků v kultuře. Přepočtený počet zaměstnanců kulturního sektoru pak představuje 2,2 % z počtu zaměstnanců pracujících v celé ekonomice.⁶ Celkový rozsah pracovního zapojení v kulturních aktivitách včetně institucí bez kulturního zaměření dosahoval v roce 2018 výše 214,3 tisíce osob.

Velkou část KKO však aktuální statistický přehled nezachytí. Následně nelze přesně vyčíslit multiplikační efekt kultury a KKO mimo jejich sektor. Zahraniční příklady však ukazují, že jejich dopady na maloobchod, pohostinství či turismus jsou zásadní.⁷ Ze statistiky národních účtů ČSÚ lze nicméně získat údaje o kulturní produkci vytvořené organizacemi s jinou než převažující kulturní činností (např. televizní vysílání poskytovatelů internetových služeb). Celková kulturní produkce těchto organizací dosahovala v roce 2018 přibližné výše 110 mld. Kč. Pokud bychom ji přičetli k celkové produkci kulturních organizací, mohli bychom vyčíslit kulturní produkci na 2,98 % celostátní produkce (365,1 mld. Kč). Do těchto výsledků samozřejmě není započítána společenská a umělecká hodnota kultury.

Ekonomické výsledky kultury obecně nicméně vykazují vzestupný trend, přičemž se zvyšuje zejména tvorba zisku. Průměrné hodnoty však málo vypovídají o celku. KKS je extrémně pestrý a různé části dosahují odlišných výsledků. V zásadě se dá sektor rozdělit na část zaměřující se z větší části na produkci ekonomických hodnot a na část zaměřující se z větší části na produkci hodnot společenských a uměleckých. Tomu odpovídá i obecná úroveň soběstačnosti, tj. poměr tržeb k celkovým výdajům, který při průměrné výši například u kulturního dědictví tvoří jen 48,9 % a v interpretačním umění pak pouze 34,9 %; naopak v designu se jedná o 106,5 %, v architektuře 107,8 % a u herního vývojářství o 122,7 %. Rozdílné hodnoty ekonomických ukazatelů jsou také zřetelné i

⁶ Širší pojetí KKS a nepřepočtený stav v rámci statistiky EUROSTAT uvádí 3,6 % v roce 2019 (viz EUROSTAT. 2019. Culture statistics - cultural employment; dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Culture_statistics_-_cultural_employment)

⁷ Česká republika dosud nedisponuje přehledem jako například Rakousko, kde proběhlo již osm kol mapování KKO (viz <https://www.kreativwirtschaft.at/en/achter-oesterreichischer-kreativwirtschaftsbericht/>). Ačkoliv jsou kulturní a kreativní odvětví typická svou neskutečnou pestrostí a fragmentací, hlavní komplikací je spíše strukturální problém celé ČR v oblasti evidence ekonomických činností.

v oblasti investic a průměrné mzdy.

Při průměrné intenzitě investic v přepočtu 183,6 tis. Kč na zaměstnance v celém kulturním sektoru dosahují v oborech kulturního a uměleckého jádra investice jen 100,3 tis. Kč, v kreativních odvětvích 188,3 tis. Kč a v kulturních odvětvích až 331,3 tis. Kč. Zejména poslední jmenovaná oblast zaznamenává v posledních letech značný nárůst investic. I v rámci jednotlivých oblastí však existují vnitřní rozdíly. Například u kulturních odvětví dochází, podobně jako ve zbytku světa, k trvalému poklesu výkonu u periodického tisku. Naopak audiovizuální sektor setrvale roste, zejména i díky rapidnímu rozvoji herního vývojářství, jehož obrat v posledních pěti letech rostl v průměru o 29 % ročně a od roku 2017 se tak zdvojnásobil.⁸

Rozdíl v ekonomické výkonnosti se pak dále přelévá i v rámci mezd. V sektoru kulturních odvětví průměrná měsíční mzda těsně přesáhla 25 tisíc Kč, v tisku to bylo více než 27 tisíc Kč, v reklamě a architektuře pak více než 33tis.Kč a v médiích až přes 40 tisíc Kč. Obecně pak průměrná hrubá měsíční mzda v kultuře v roce 2018 dosáhla 29 618 Kč, je tedy o 2 250 Kč (tj. o 7,1 %) nižší než průměrná mzda v ČR ve stejném období. Časový přehled ukazuje, že zaostávání mezd v kultuře za průměrnou mzdou se stále prohlubuje. Zatímco v r. 2015 dosahovala průměrná hrubá mzda v kultuře 97,6 % celostátní úrovně průměrné mzdy, v roce 2016 to bylo již 94,6 %, v roce 2017 jen 93,2 % a v roce 2018 pouze 92,9 %. Prohlubování vnitřních rozdílů v KKS i zaostávání za průměrnou mzdou v ČR bude mimo jiné záviset i na rozsahu veřejné podpory neziskových aktivit.

Aktuálně probíhající krize pak sektor také zasáhne nerovnoměrně. V předchozím krizovém období let 2011–2013 byla průměrná dynamika růstu hrubé přidané hodnoty v tradiční kultuře o 5,9 procentních bodů vyšší, tak v letech 2013–2018 se tento rozdíl snížil na 2,5 procentních bodů. Oblasti tradiční kultury zaměřené na publikum (např. kulturní dědictví, scénické a výtvarné umění) překonaly i díky vysoké kulturní participaci v ČR ekonomickou krizi snadněji než KKO zaměřená především na trh bez stálého obecnstva. Naopak aktuální krize způsobená COVID-19 zasáhla primárně tyto oblasti, neboť jim byla znemožněna činnost, zatímco díky rapidnímu rozvoji digitalizace se KKO mohou krizi lépe

⁸ GDA.cz, KROUPAHELÁN. 2020. ČESKÉ POČÍTAČOVÉ HRY; dostupné na: https://gda.cz/wp-content/uploads/2020/06/Studie_GDACZ_2020.pdf

přizpůsobit.

	OBLAST	PŘÍJMY	VÝDAJE	HODNOTA PRODUKCE	MEZISPOTŘE BA	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA	VÝDAJE NA INVESTICE	EXPORT	IMPORT	PRÁVNÍK KÉ A FYZICKÉ OSOBY	ZAMĚŠT NANCI
	Jednotka	(milionů Kč)	(milionů Kč)	(milionů Kč)	(milionů Kč)	(milionů Kč)	(milionů Kč)	(milionů Kč)	(milionů Kč)	(tis. osob)	(tis. osob)
KULTURNÍ A UMELECKÉ JÁDRO	Kulturní dědictví	22 992 868	22 717 579	18 314 663	6 831 406	11 483 256	2 427 221	76 836	372 947	10 445	19 576
	Scénická umění	14 541 943	14 678 245	18 208 724	8 421 127	9 787 597	889 935	1 357 442	1 479 463	8 463	14 239
	Výtvarné umění	6 005 106	4 821 936	7 126 431	4 384 390	2 742 041	411 793	538 181	775 837	10 619	1 953
	Kulturní umělecké vzdělávání ^a	1 046 425	887 924	10 220 572	2 041 872	8 178 700	66 782	-	-	1054	737
	Umělecká řemesla	1 139 059	1 060 168	1 018 002	549 754	468 248	36 363	1 403 822	2 597 471	1 000	1 673
	Sektor celkem	45 725 401	44 165 852	54 888 392	22 228 549	32 659 842	3 832 094	3 376 281	5 225 718	31 581	38 178
KULTURNÍ ODVĚTVÍ	Film a video	19 353 487	17 633 264	25 088 737	15 395 927	9 692 810	1 403 096	21 874 547	13 611 976	1 741	1 557
	Hudba	2 069 111	1 672 847	2 541 716	1 090 292	1 451 424	133 509	9 012 823	5 703 734	2 644	206
	Rozhlas	22 199 655	21 951 240	26 179 021	13 588 330	12 590 690	4 006 989	82 507	2 912 258	124	4 021
	Televize	4 817 437	4 734 650	5 680 979	2 683 670	2 997 310	173 110	-	20 491	62	1 916
	Knihy a tisk	40 536 427	37 609 563	33 185 593	19 735 172	13 450 421	1 583 761	14 348 613	13 543 857	37 505	16 269
	Videohry	2 810 283	2 194 979	2 572 578	755 422	1 817 156	861 966	-	-	40	672
Sektor celkem	91 786 400	85 796 543	95 248 624	53 248 813	41 999 811	8 162 431	45 318 490	35 792 316	42 116	24 641	

KREATIVNÍ ODVĚTVI	Architektura	28 593 076	25 361 082	26 493 322	17 805 649	8 687 673	1 439 238	367 940	67 945	23 366	7 471
	Reklama	86 405 052	80 265 833	68 616 943	50 572 410	18 044 532	2 535 096	11 963 132	13 516 146	18 833	14 063
	Design	5 127 497	4 566 987	5 790 908	4 751 574	1 039 334	261 505	266 250	415 877	3 958	962
	Sektor celkem	120 125 625	110 193 902	100 901 173	73 129 633	27 771 539	4 235 839	12 597 322	13 999 968	46 157	22 496
SPRÁVA PODPORA KULTURNÍ ČINNOSTI	A	3 017 564	3 005 189	4 153 932	1 414 928	2 739 005	22 214	0	0	267	3 212
KULTURA CELKEM		260 654 990	243 161 486	255 192 121	150 021 923	105 170 197	16 2522 578	61 292 093	55 018 002	120 121	88 527

Zdroj: Výsledky účtu kultury za rok 2018

Tabulka 2 - Hospodářské výsledky kulturního a kreativního sektoru v roce 2018

Veřejné financování kultury⁹

Veřejný sektor se v roce 2018 podílel na financování kultury 15,2 % (41,4 mld.).¹⁰ Oproti roku 2013 se jedná o drobný pokles (z 15,8 %). Naopak podíl podniků na financování kultury vzrostl z 62,5 % v roce 2013 na 63,8 v roce 2018. Opět se ale situace značně lišila v rámci jednotlivých oblastí KKS. Například v oblasti kulturního dědictví, interpretačního umění, nebo v uměleckém vzdělávání tvoří veřejné rozpočty více než 60% podíl. Naopak v tržně orientovaných odvětvích, jako jsou tisk, média, architektura či reklama, jsou primárním zdrojem financování podniky a domácnosti.

Graf 1 - Vývoj výdajů kapitoly 334 Ministerstva kultury

Zdroj: Závěrečný účet Ministerstva kultury za rok 2018, str. 5

Množství veřejných výdajů na kulturu pak přesněji zachycují výdaje na jednoho obyvatele (ve všech úrovních veřejné správy). V roce 2010 se jednalo o 3446 Kč na jednoho

⁹ Zdrojem je ČSÚ, NIPOS. 2020. Výsledky účtu kultury za rok 2018; dostupné na: <https://www.czso.cz/documents/10180/122363212/090005-20.pdf/f1dcd720-8790-432d-bc12-c2a80c4bcbb0?version=1.1>

¹⁰ Více než 33,3 mld. Kč bylo určeno na provozní účely a téměř 8,1 mld. Kč na investice. 1

obyvatele a v roce 2018 pak o 3 890 Kč. Nicméně pokud částku očistíme o vliv inflace, jedná se v roce 2018 o menší náklady na kulturu na jednoho obyvatele. Graf 1 ukazuje vývoj celého rozpočtu MK mezi lety 2010 a 2018 v absolutních číslech. Poměr rozpočtové kapitoly MK k celkovému rozpočtu v roce 2019 činil 0,98 %. Zdánlivě se tak nejedná o zásadní rozdíl oproti roku 2010, kdy rozpočtová kapitola MK představovala 0,96 %. Avšak od roku 2013 jsou součástí rozpočtu MK i výdaje dle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, které MK formálně za český stát vypořádává. V roce 2019 představovaly přibližně 3,289 mld. Kč. Rozpočtová kapitola MK očištěná o tuto položku tak představuje pouze 0,76 % státního rozpočtu.

Pokles státních výdajů na kulturu o pětinu nekorresponduje s aktuálním rozvojem v KKS, včetně růstu hospodářské důležitosti KKO jako součásti kreativní ekonomiky 21. století. Tabulka 3 ukazuje podrobnější rozložení skutečných výdajů státního rozpočtu v kapitole MK za rok 2018. Zcela zřejmá je dominance výdajů na 30 státních příspěvkových organizací zřízených MK. Z nich pak téměř dvě třetiny výdajů představuje příspěvek na jejich provoz, což lze označit za mandatorní výdaje. Obdobná situace je i v rámci dalších oblastí a zásadní realokace rozpočtu MK je tak prakticky vyloučena. Podpora nových oblastí v rámci KKS by tak nutně musela být spojena s navýšením zdrojů například na úroveň roku 2010, tj na 0,96 % HDP, a s využitím externích prostředků, např. evropských fondů.

Tabulka 3 - Specifické výdaje kapitoly Ministerstva kultury

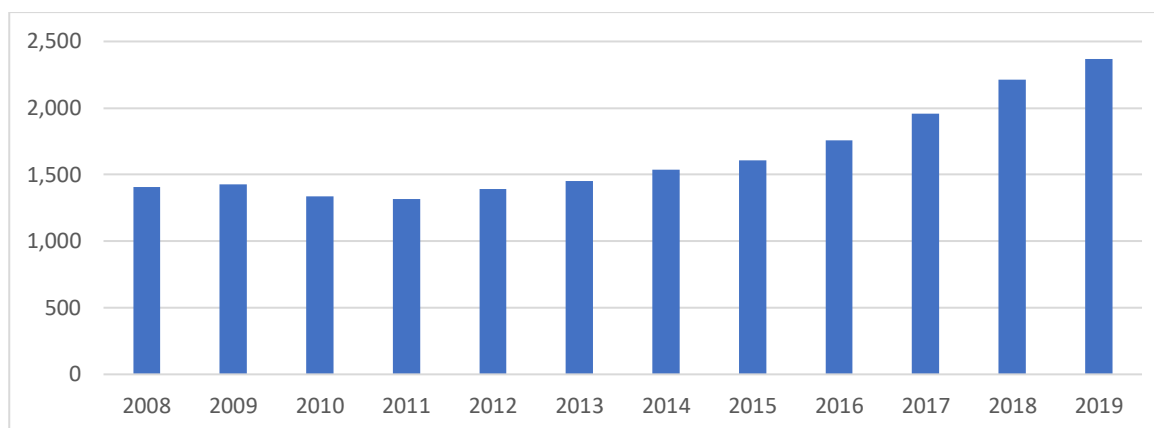
Oblast	CELKEM	
	v tis. Kč	v %
Příspěvkové organizace zřízené Ministerstvem kultury	7 089 291	65,9 %
Státní fond kinematografie	988 273	9,2 %
Záchrana a obnova kulturních památek	817 812	7,6 %
Kulturní služby, podpora živého umění	808 214	7,5 %
Věda, výzkum, inovace	598 107	5,6 %
Plnění úkolů Ministerstva kultury	371 147	3,5 %
Materiálně technická základna regionálních kulturních zařízení	45 249	0,4 %

Podpora kultury národnostních menšin	33 412	0,3 %
CELKEM	10 751 505	100 %

Zdroj: Závěrečný účet Ministerstva kultury za rok 2018, str.17-18

V rámci těchto mantinelů nicméně dochází k drobným úpravám ve výdajích ministerstva. Graf 2 popisuje meziroční srovnání sjednocených výdajů MK pro oblast umění. Ve sledovaném období 2008-2019 byl v celkových výdajích MK do oblasti umění průměrný absolutní přírůstek 87,7 mil. Kč a průměrný koeficient růstu 1,05. Od roku 2011 tak dochází k postupnému navyšování výdajů na tuto oblast. Například program státní podpory profesionálních divadel a stálých profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů byl od roku 2015 kontinuálně navyšován z 85 mil. Kč. na 225,3 mil. Kč v roce 2019¹¹.

Graf 2 - Vývoj výdajů na oblast umění v kapitole MKČR (mil. Kč)

Zdroj: Na základě výročních zpráv MK ČR za roky 2008-2019 a Státního fondu kultury ČR

Státní výdaje nicméně představují přibližně jen 27,8 % veřejných výdajů na kulturu. Veřejné financování kultury má jasně územní rozměr, kdy zbývající výdaje vynakládají z 27,2 % kraje a z 45 % obce. Neméně důležité je financování ze soukromých zdrojů firem a občanů. To se často zaměřuje na odlišné oblasti KKS než veřejné výdaje. Tabulka 4 ukazuje zaměření výdajů do tržních oblastí reklamy, audiovizí a tisku. V tomto ohledu jsou

¹¹ Jedná se o skutečné čerpání této kapitoly.

soukromé výdaje komplementární k výdajům veřejným. Soukromé výdaje se více řídí tržním principem. Veřejné výdaje naopak více podporují oblasti, které produkují společenské a umělecké hodnoty, a chrání je tak před selháním trhu.

Tabulka 4 - Výdaje ze soukromých zdrojů na kulturu za rok 2018 (tis. Kč)

Oblast	Celkem
Kulturní dědictví	8 203 227
Scénická umění	6 804 826
Výtvarné umění	11 546 537
Periodický a neperiodický tisk	34 218 893
Audiovizuální a interaktivní technika	49 157 787
Architektura	28 205 598
Reklama	84 943 288
Umělecké vzdělávání	1 168 200
Správa v oblasti kultury	1 123 268
Nezařaditelné – ostatní záležitosti kultury	3 307 265
Celkem	228 678 889

Zdroj: Výsledky Účtu kultury za rok 2018, ČSÚ, NIPOS, Praha 2020.

SWOT analýza jako obecné východisko Státní kulturní politiky

Novému pojetí dokumentu Státní kulturní politiky odpovídá i souhrnné kvalitativní zhodnocení stavu kultury navazující na deskriptivní přehled stavu KKS v ČR. Tato kapitola proto předkládá komplexní analýzu silných a slabých stránek českého KKS spolu s aktuálními příležitostmi a hrozbami (tzv. SWOT analýza). Jako vhodná úroveň analýzy byla pro tento dokument stanovena úroveň státní, jelikož mezi hlavní úkoly MK obecně patří:

- zajišťování vhodného právního prostředí pro rozvoj KKS,
- péče o kulturní instituce a projekty s celostátní důležitostí,
- podpora reprezentace české národní kultury,
- spolupráce s lokální samosprávou a metodické vedení veřejné správy.

Vnitřní faktory se tak orientují na státní správu, zejména na MK, a vnější faktory na okolnosti nad rámec možností působnosti MK, jako je například obecný charakter sektoru či aktivity zbytku veřejné správy. Tento systematický postup je vhodný pro nové nastavení strategického směřování ministerstva a jeho hlavní výhodou je přehlednost.

Tabulka 5 uvádí přehled příležitostí a hrozeb pro KKS spolu s jeho silnými a slabými stránkami. Souhrnně se dá konstatovat, že mezi silné stránky a související příležitosti patří dlouhá kulturní tradice ČR. Ta představuje zásadní vstupní kapitál pro rozvoj KKS a globální konkurenční výhodu. K dlouhé tradici se váže i hustá kulturní infrastruktura budovaná již od počátků první republiky. Ta vytváří dobré podmínky pro širokou kulturní participaci a následnou vysokou kulturní gramotnost českých občanů. Současně pak ČR disponuje širokou základnou kreativních profesionálů, kteří jsou jedním z motorů inovací i mimo KKS. Veřejná podpora dále probíhá na více úrovních a kultura je podporována i místními samosprávami.

Slabé stránky a hrozby korespondují s pestrostí a hloubkou českého KKS. Ten vyžaduje odpovídající systematickou péči, která však zatím není jednou z priorit veřejné správy. Hlavním problémem zůstává nedostatečné financování. To se odráží v problematickém udržování stávající kulturní infrastruktury. Podobně problematický je i stav právního

prostředí v oblasti KKS, ve kterém například chybí prvky lépe upravující financování kultury z veřejných zdrojů, ekonomické aktivity či postavení pracovníků a pracovníc v rámci KKS. Většinu sektoru pak představují jednotlivci a malé a střední podniky (zejména mikropodniky do devíti zaměstnanců). Ty podobně jako v jakémkoliv jiném sektoru narážejí na limity vlastní kapacity a nedostupné financování. Výsledkem je závislost částí KKS na veřejném financování. Poslední souhrnnou oblastí je nedostatečné zohlednění společenské a ekonomické role kultury ve veřejném prostoru. To vede k malému začlenění kultury do širších strategií a nedostatečnému využití jejího potenciálu.

Tabulka 5 - Silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby

Silné stránky (S – Strengths)	Slabé stránky (W – Weaknesses)
☐ Silný veřejný sektor a tradice veřejné podpory kultury ☐ Existence různých nástrojů finanční podpory kultury ze strany státní správy ☐ Vysoce funkční model a nastavení Státního fondu kinematografie ☐ Rozvinutý neziskový sektor včetně spolkových a neprofesionálních aktivit ☐ Inovativní a kvalitní živé umění ☐ Ucelený systém formálního a neformálního vzdělávání nabízející široký výběr oborů v rámci KKS ☐ Unikátní síť základních uměleckých škol ☐ Stabilní státní příspěvkové organizace s vysoce kvalitní produkcí kulturních aktivit ☐ Rozvinutý kulturní turismus s globálním rozsahem podporovaný státní správou ☐ Systematická ochrana a udržování kulturního dědictví ☐ Vícezdrojové financování vědy a výzkumu v oblasti KKS zejména skrze program NAKI a program ÉTA (nově SIGMA) agentury TAČR ☐ Politická shoda na nutnosti veřejné podpory	☐ Nejasná vize Státní kulturní politiky ☐ Nedostatečné financování KKS ☐ Nízká úroveň spolupráce a koordinace kulturní politiky v oblasti metodiky a financování na úrovni států, regionů a měst ☐ Nedostatečně rozvinuté právní prostředí KKS ☐ Nedostatečná informovanost o nástrojích podpory v rámci KKS a malé zohlednění potřeb KKS v programech jiných ministerstev ☐ Neefektivní nastavení Státního fondu kultury ☐ Nedostatečné zohlednění hospodářské role KKO v rámci státní správy ☐ Malé využití kulturní diplomacie a malé začlenění KKO do ekonomické diplomacie ČR ☐ Malá podpora pro další vzdělávání a síťování v rámci KKS a nezohlednění KKS v rámci neformálního vzdělávání ☐ Malá podpora mezioborových studijních programů i předmětů v již existujících

kultury	programech ☐ Nižší efektivita systému řízení a financování příspěvkových organizací☐ Neefektivní řízení procesů a nedostatečná personální kapacita MK, zejména v oblasti procesního řízení grantového systému☐ Nedostatečný sběr a analýzy dat; omezená evidence-based policy MK☐ Malá koordinace a propojení výzkumu a výzkumných aktivit s činností MK (tj. výzkumu pro potřeby orgánů státní správy)
Hrozby (T – Threats) ☐ Nerovný přístup ke kulturní participaci v rámci ČR☐ Struktura KKS tvořeného převážně jednotlivci a mikrosubjekty do devíti zaměstnanců☐ Omezený přístup KKS k soukromému financování a neexistence kooperativního financování kultury.☐ Pouze lokální charakter a omezená orientace jen na domácí trh u některých částí KKS☐ Malý domácí trh☐ Omezená spolupráce mezi různými typy kulturních organizací a obecně malá informovanost o možnostech spolupráce☐ Omezená spolupráce a přenos znalostí či inovací napříč KKS, veřejnou správou, akademickou obcí, hospodářstvím a občanskou společností (tzv. quadruple helix)☐ Rychlý technologický vývoj v KKS a současně špatný stav a zastaralé vybavení kulturní infrastruktury a nutnost velkých investic☐ Nenapravitelné škody na kulturním dědictví☐ Nedostatečná kapacita a profesionalizace zastřešujících a profesních organizací v KKS☐ Nedostatečná manažerská a administrativní	Příležitosti (O – Opportunities) ☐ Synergie podpory a jasný strategický rámec pro KKS ze strany státní správy, veřejné správy a Evropské unie☐ Příklady dobré praxe podpory KKS na lokální úrovni☐ Dobré podmínky pro internacionalizaci KKS ve formě světové úrovně českého KKS, historicky dobré jméno českého KKS☐ Vysoká kulturní participace, kulturní gramotnost a kreativita české společnosti vycházející z dlouhé tradice kultury☐ Velká zásoba talentu a profesionálních dovedností vycházející z řemeslné tradice, speciálních technik a pracovních postupů KKO☐ Možnost dalšího využití husté sítě památek, kulturních organizací a další kulturní infrastruktury s různorodým zaměřením aktivit☐ Digitalizace zvyšující dostupnost kultury a možnost propojení KKS mezi sebou i s dalšími částmi společnosti☐ Inovační potenciál KKO, která umožňují přechod k zelenější ekonomice s vysokou

kapacita KKS ☐ Malá znalost společenských a ekonomických přínosů KKS v rámci veřejnosti☐ Globální konkurence a boj o talenty v rámci KKO☐ Jednoduchost kopírování obsahu☐ Nízká stabilita pracovního prostředí v rámci KKS☐ Nerovnosti v přístupu k financování uvnitř KKS☐ Klimatická krize☐ Ekonomická krize spojená s dopady pandemie způsobené COVID-19	přidanou hodnotou ☐ Zvyšující se poptávka po kulturním obsahu a kreativních řešeních poskytovaných KKS, včetně velmi specializovaných produktů a služeb☐ Pozitivní dopady zaměstnanosti v KKS☐ Možnost financování KKS v rámci Národního plánu obnovy

Druhým krokem SWOT analýzy je rozbor čtyř hlavních oblastí, které vzniknou syntézou vnitřních a vnějších faktorů.¹² První skupina (S-O) se orientuje na spojení silných vnitřních stránek státní správy a vnějších příležitostí, které pomáhají maximalizovat pozitivní výstupy. Popisuje tak situaci, kdy státní správa naplňuje svůj potenciál ve vztahu ke KKS. Druhou skupinou (W-O) je využití vnějších příležitostí k omezení negativních dopadů vnitřních slabých stránek státní správy. Třetí oblast (S-T) představuje využití silných stránek státní správy k omezení negativních dopadů vnějších hrozeb. Poslední část (W-T) se pak soustředí na omezení hrozeb, které jsou spojeny s vlastními slabými stránkami státní správy.

Silné stránky a příležitosti

Česká demokratická společnost je neodmyslitelně spjata s kulturou, která poskytuje prostor pro debatu, sdílení a utváření hodnot i myšlenek. Dochází díky tomu k předávání demokratických norem a kulturního dědictví z generace na generaci. Kultura dává životu jednotlivce i celého národa smysl a kulturní participace tak obohacuje nejen konkrétní

¹² Jedná se o silné stránky a příležitosti (S-O), slabé stránky a příležitosti (W-O), silné stránky a hrozby (S-T) a slabé stránky a hrozby (W-T).

účastníky, ale i celou společnost. Český národ a jeho kultura proto stojí na intelektuálním bohatství předchozích generací, které dále rozvíjí a přetváří.

Nejsilnějšími stránkami českého KKS, na které Státní kulturní politika navazuje, jsou hloubka kulturní tradice, talent našich občanů a míra jejich zapojení do kulturní participace. Nové příležitosti umožňují tento obří potenciál české kultury dále rozvíjet. Vysoká kulturní gramotnost a zájem o kulturu poskytují prostor pro vývoj nových forem kulturní participace, které bude možné využívat v nových oblastech, jako jsou například duševní zdraví nebo boj proti sociální izolaci. Digitalizace dále zpřístupňuje kulturu našim občanům a usnadňuje dialog s okolním světem. Poptávka po kulturním obsahu navíc globálně roste a ČR může mnoho nabídnout i na mezinárodní úrovni.

Státní i veřejná správa již nyní umožňují vytvářet synergické efekty podpory pestrého KKS. Dobré příklady lokální praxe lze implementovat celostátně nebo umožnit jejich přenos mezi kraji a obcemi. Hustá síť kulturní infrastruktury a využití kultury a kreativity v rámci vzdělávacího systému dále nabízí příležitost k zásadnímu využití KKS i mimo oblast umění. Bude tak možné se strategicky více soustředit i na společenský a ekonomický dopad KKS. Národní plán obnovy navíc nabízí příležitost, jak tyto aktivity okamžitě financovat, a ze současné krize může KKS vyjít silnější a propojenější.

Silné stránky a hrozby

Silné stránky KKS umožňují překonat nerovnosti v přístupu ke kulturní participaci. ČR rozhodně není na začátku rozvoje KKS. Klíčová je již existující hustá síť kulturních institucí v celé pestrosti činností, včetně unikátní sítě základních uměleckých škol. Současně český stát disponuje stabilními příspěvkovými organizacemi, které nabízí velmi kvalitní kulturní službu. Veřejná podpora těchto oblastí pak je samozřejmostí a není zpochybňována.

Těchto příležitostí občané využívají a většina z nich je zvyklá pravidelně participovat na kultuře. Zejména živé umění má v ČR dlouhou tradici a vyznačuje se velkou pestrostí. Divadlo, tanec, hudba, film nebo výtvarné umění patří mezi pilíře české společnosti a vytváří kulturní dědictví pro další generace. Občané mají zájem o neustálý vývoj kultury a umění, jejich nové formy a pravidelný kulturní dialog. Ačkoliv však dochází k postupnému navyšování prostředků na živé umění v kapitole MK, jsou výdaje na tuto oblast stále na

relativně nízké úrovni.

Pro odstraňování bariér v přístupu ke kultuře a rozvoj živého umění bude nutná politická shoda na důležitosti kultury pro národní identitu i hospodářství, která je aktuálně v ČR deklarována všemi relevantními politickými subjekty. Prakticky naplňovat opatření v oblasti dostupnosti a přístupnosti kultury lze díky silnému veřejnému sektoru a jeho tradici veřejné podpory kultury. Pro rozvoj KKS již existuje silná infrastruktura a MK disponuje rozličnými grantovými programy i vysoce funkčním nástrojem ve formě Státního fondu kinematografie, který poskytuje příklad dobré praxe rozvoje konkrétních odvětví. Začlenění KKS do již existujících nástrojů mimo gesci MK pak dále umožní redukovat dopady nedostupných prostředků pro rozvoj kultury a kreativity.

Podobně jako u živého umění panuje všeobecná shoda i na důležitosti ochrany kulturního dědictví. Státní správa má již vytvořeny efektivní nástroje pro jeho ochranu a udržování. Národní památkový ústav, existující legislativa nebo financování kulturního dědictví v rámci strukturálních a investičních fondů EU jsou jedním z předpokladů účinné péče o kulturní dědictví. Česká republika navíc disponuje značnou zásobou odbornosti a lidského potenciálu nutných pro efektivní ochranu a využití kulturního dědictví.

Slabé stránky a příležitosti

Aktuální nižší koordinaci napříč veřejnou správou lze překonat efektivní komunikací. Již nastavený systém podpory umožňuje dosáhnout synergických efektů. Jednotný strategický rámec poskytovaný MK jak formou Státní kulturní politiky, tak Strategií rozvoje kulturních a kreativních odvětví může sloužit jako platforma pro další spolupráci. Vysoká kulturní participace občanů navíc vytváří tlak na efektivní rozvoj KKS.

Inovativní potenciál KKO a jejich rozvoj v EU vybízí i k domácímu strategickému přístupu k této oblasti. Jedná se zároveň o oblast, která umožňuje přechod k zelenější ekonomice s vysokou přidanou hodnotou. KKO navíc mají také pozitivní dopady na zaměstnanost mladých a žen. Zvyšující se globální poptávka po kulturním obsahu a kreativních řešeních poskytovaných KKO, včetně velmi specializovaných produktů a služeb, dále vytváří tlak na jejich strategický rozvoj. Strategie rozvoje KKO zpracovaná MK podněcuje ke spolupráci v rámci veřejné správy. Rozvoj této oblasti je dále zajištěn i díky velkému množství talentu a

profesionálních dovedností českých občanů vycházejících z tradice řemeslných dovedností, speciálních technik a pracovních postupů KKO.

Dlouhodobým problémem je nicméně nedostatečné financování celého KKS. Politická shoda na důležitosti kultury a nové příležitosti, které KKO nabízí pro hospodářství, by však měly vést k postupnému navyšování rozpočtu MK minimálně až na 1 % celého rozpočtu. Pro aktuální období je možné omezené zdroje doplnit skrze Národní plán obnovy. Požadavky MK v něm zcela korespondují s vizí celoevropské obnovy a financování oblastí klíčových pro budoucnost Evropy, které by v krizi zůstaly bez prostředků.

Slabé stránky a hrozby

Hlavní překážkou úspěšného rozvoje KKS je nedostatečná kapacita MK jako hlavního gestora této oblasti. Nejasná vize rozvoje KKS, omezené financování i administrativní kapacita patří k třem hlavním slabým stránkám. Pokud dojde k jejich spojení s hrozbami popsány v Tabulka 5, dojde k degradaci českého KKS, který byl již nyní zásadně zasažen krizí způsobenou pandemií COVID-19.

Zásadní je navýšení kapacity MK, aby mohlo rozvíjet KKS. V první řadě se jedná o zefektivnění vnitřních procesů, ať již skrze digitalizace či realokaci lidských zdrojů. Jak potvrdila aktuální krize způsobená COVID-19 MK postrádá lidské zdroje zejména v oblasti specializovaných profesí nesouvisejících přímo s gescí ministerstva (tj. oblasti ekonomické, právní či IT) a v oblastech, které dosud ministerstvo rozvíjelo jen nepřímo (zejména KKO). Nízká míra digitalizace vnitřních procesů a propojení se zbytkem státní správy pak snižuje efektivitu výkonu MK. Pakliže do chodu běžné činnosti zasáhnou externí šoky, jako aktuální krize, je normální agenda paralyzována a pokračuje jen za cenu nadstandardních výkonů zaměstnanců, které nemohou být dlouhodobější normou.

Nutné proto budou nejen strukturální změny v chodu MK, ale i úpravy v rámci již existujících nástrojů podpory, aby reflektovaly aktuální vývoj v oblasti KKS. Dále se jedná o odstraňování legislativních i praktických nedostatků v oblasti celého právního prostředí KKS, jako např. absence kooperativního financování, statusu umělce či aplikace efektivní ochrany autorského práva a duševního vlastnictví v praxi aj. Efektivně nastavené a v praxi fungující právní prostředí je nutností, neboť ve výsledku nejen rozvíjí celý sektor, ale také snižuje náklady pro stát.

2. Hlavní cíle Státní kulturní politiky

Hlavní cíle Státní kulturní politiky reagují na výše uvedenou analýzu. Cíl 1: Zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury je zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury, což odpovídá spojení silných stránek ve formě komplexní státní podpory KKS a příležitostí zejména s ohledem na velký zájem veřejnosti o kulturní participaci a nové technologie a postupy, které ji umožňují. Cíl 2: Účinná péče o kulturní dědictví je účinná péče o kulturní dědictví, která vychází ze silných stránek systematické ochrany a udržování kulturního dědictví reagujících na aktuální hrozby v podobě nedostatečného financování, klimatické změny, zastarávání technologií a pouze lokálního rozměru některých oblastí kulturního dědictví.

Cíl 3: Rozvoj živého umění se soustředí na rozvoj živého umění. Využívá příležitostí ve formě aktivního KKS, poptávce po kulturní participaci, husté kulturní infrastruktury a možnosti synergií v rámci veřejné podpory KKS, k postupnému odstranění slabých stránek ve formě špatného právního prostředí, neefektivního nastavení nástrojů podpory KKS a nedostatečné podpory internacionalizace. Cíl 4: Rozvoj kulturních a kreativních odvětví ve formě rozvoje KKO je založen na stejném principu, kdy velká zásoba talentu, inovační potenciál KKO a úspěšné příklady internacionalizace vedou k omezování slabých stránek v podobě dosavadního malého zohlednění ekonomických přínosů KKS.

Cíl 5: Transformace Ministerstva kultury je pak snaha transformovat MK, aby se předešlo negativním dopadům slabých stránek a externích hrozeb. Zásadním předpokladem je zvyšování kapacity MK, aby bylo schopné adekvátně podpořit nové oblasti nutné k rozvoji KKS. To umožní efektivně naplňovat ostatní cíle Státní kulturní politiky pro roky 2021-2025. **Všechny cíle reagují na největší souhrnné potřeby KKS na státní úrovni a nenahrazují lokální nebo oborové koncepce.** Cíle určují obecné strategické směřování MK pro následujících pět let nad rámec běžné činnosti. Každý cíl dále představuje komplexní oblast, jejíž řešení vyžaduje větší množství jednotlivých iniciativ.

Cíl 1: Zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury

Ačkoliv je Státní kulturní politika vždy především výhledem do budoucna, některé role MK se nemění. Jedním z hlavních úkolů a samotným smyslem existence MK vždy byla co nejširší dostupnost kultury. Knihy se musí dostat ke svým čtenářům, divadelní představení k divákům, kulturní dědictví k návštěvníkům muzeí a galerií atd. Nedostupnost kultury navíc o kulturní dialog ochuzuje i ty, kteří možnost kulturní participace mají.

Nevyrovnaná kvalita kulturní nabídky zůstává zásadní výzvou i dnes. Moderní dostupnost kultury má přitom mnoho podob. Jedná se o fyzickou dostupnost zajišťující, aby kultura nebyla záležitostí pouze velkých metropolí. Současně však jde i o přístupnost kultury ve formě pestré nabídky i aktivní práce s publikem. V neposlední řadě pak není dostupnost české kultury omezena pouze na národní úroveň, ale jedná se i o zapojení do celosvětového kulturního dialogu.

Nízká dostupnost kultury má totiž na naše občany přímý dopad. Nejedná se pouze o volnočasovou aktivitu. Již na konci sedmdesátých let francouzský sociolog Pierre Bourdieu upozornil, že kulturní kapitál jednotlivce významně posiluje jeho šance na společenský vzestup. Kulturní kapitál se navíc do velké míry „dědí“. Bez dostupné kultury nemají všichni občané rovné šance. Právě na překonávání rozličných překážek v kulturní participaci se musí kulturní politika soustředit.

Z těchto důvodů je **zvvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury** hlavní úlohou MK. Je nutné, aby kulturní hodnoty byly zprostředkovány všem a kultura byla každodenní součástí života obyvatel země. Jen tak může plnit svou nenahraditelnou roli ve společenské soudržnosti. Kultura nemá být jen pasivně konzumována, ale také vytvářena. Proto je třeba soustavně dbát nejen na to, aby se kulturního života mohla účastnit co největší část společnosti, ale aby jej také sama aktivně utvářela a cítila se za jeho rozvoj zodpovědná. Vhodným nástrojem jsou především různé formy participativních aktivit.

Oblast regionální kultury nicméně dlouhodobě spadá zejména do gesce místních a krajských samospráv. Proto bude hlavním úkolem MK **efektivní spolupráce s klíčovými aktéry v oblasti regionální kultury a poskytování metodického vedení**. V rámci

systematického úsilí o zvýšení významu kultury by MK mělo podporovat vznik kvalitních kulturních politik na úrovni krajů a velkých měst, tj. pomoci s jejich tvorbou a sdílením dobré praxe. Partnerství mezi MK a lokální samosprávou se bude v nejbližších letech orientovat i na využití nových zdrojů financování v rámci Národního plánu obnovy. Nutná bude i úzká spolupráce všech aktérů s Ministerstvem pro místní rozvoj k podpoře regionálních kulturních center zejména v souvislosti s čerpáním prostředků ze strukturálních a investičních fondů EU.

Mezi základní nástroje ke zvyšování dostupnosti kultury patří pokračující **udržitelný rozvoj kulturní infrastruktury napříč ČR**. Náš stát má unikátní sídelní strukturu, kterou je potřeba zohlednit. Jedním ze zásadních faktorů je územní fragmentace do více než šesti tisíc převážně malých obcí. Tomuto stavu odpovídá i široká kulturní infrastruktura. V současné době má Česká republika více než 5300 knihoven, 500 muzeí a galerií, přes 180 divadel, která navíc mají často více než jednu scénu, a téměř 330 zpřístupněných památkových objektů, zejména hradů a zámků. Současně však mnoho chátrajících kulturních domů poukazuje na problém s udržováním široké sítě kulturních institucí, pokud přestanou být politickou prioritou.

Díky této infrastruktuře je kulturní participace v ČR velmi vysoká. Pro ilustraci divadelní představení zhlédlo v roce 2018 téměř 6,5 milionu diváků. Více jak polovina diváků (3,3 milionu) navštívila divadla zřizovaná veřejnou správou, kde se průměrná návštěvnost dostala přes hranici 80 %. Knihovny v ČR mají přes 1,4 milionu registrovaných čtenářů a podobně jako další kulturní instituce plní i další funkce. Každý rok je tak navštíví přes 2,4 milionu účastníků kulturních akcí a přes jeden milion návštěvníků vzdělávacích akcí. Podobně i 44 % muzeí zahrnuje veřejnosti přístupnou odbornou knihovnu a mimo tradiční návštěvníky tak jejich vzdělávací akce přilákaly dalších 2,3 mil. účastníků. Hojně navštěvované jsou také zpřístupněné hrady a zámky a další památkové objekty, které navštíví okolo 14 mil. návštěvníků ročně. Vysoká kulturní participace však nutně neznamená participaci rovnou, ať již se týká dostupnosti či kvality. Vysoké počty návštěvníků často těží z infrastruktury budované desítky let a bez jejího udržování a rozvíjení nemůže MK beze zbytku plnit svou roli.

V nejjednodušší podobě je přístupnost zajišťována volnými vstupy či slevou ze vstupného. Některé kulturní instituce, jako například knihovny, pak zajišťují dostupnost skrze

minimalistické poplatky za své služby. Pokud se jedná o muzea a galerie, v roce 2018 mělo bez ohledu na druh zřizovatele 31 % návštěvníků volný vstup a dalších 27 % vstup snížený. Máme nicméně za to, že nejdůležitější státní kulturní instituce by měly být volně přístupné všem bez rozdílu. MK proto v nějaké formě zavede **bezplatný vstup** do stálých expozic nejvýznamnějších příspěvkových organizací MK, jako je například Národní galerie, aby se zvýšila přístupnost těchto institucí celonárodního významu. Pro zajištění tohoto opatření bude nicméně nutné získat nové zdroje nad rámec stávajícího rozpočtu MK, neboť výpadek příjmů ze vstupného bude nutné kompenzovat.

Vysoký podíl na aktivní kulturní participaci mají tradičně i **nestátní neziskové organizace**, včetně spolků a ústavů založených na dobrovolnickém přístupu. Ty jsou však aktuálně ze státního rozpočtu podporovány v menší míře, ačkoliv mají značný potenciál zvýšit dostupnost a přístupnost kultury. Zavedení bezplatných vstupů do státních organizací může nerovnováhu v míře podpory dále vychýlit. Je proto nutné dostupnost kultury pojímat holisticky, aby nedošlo k jejímu zvýšení na některých místech, ale zároveň ke snížení v jiných oblastech. Veřejně nezřizovaná a nezávislá kultura je zásadní pro budoucnost KKS v ČR, avšak bývá veřejnou správou opomíjena.

Přístupná kultura je také zásadní pro **rovnoměrně rozložený turistický ruch**. Muzea, galerie a památky jsou největší oblastí kultury, co se návštěvnosti týče, a ovlivňují rozvoj turismu v ČR. Do více než 477 muzeí, galerií a památníků zavítalo v roce 2018 přes 14 milionů návštěvníků. Podobný počet občanů pak navštívil 327 památkových objektů zpřístupněných návštěvníkům za vstupné. Téměř pětinu návštěvníků muzeí a galerií tvoří cizinci. Jedná se o jeden z mechanismů, kterým kulturní instituce přispívají k rozvoji svých regionů. Ačkoliv ony samotné nemusí být „ziskové“, jejich podpora má multiplikační efekt a dopad na další oblasti. Například festivaly přivedly do regionů přibližně 2,8 milionu návštěvníků a přes 1,4 milionu jich navštívilo doprovodné programy. Z toho pouze necelá pětina festivalů je pořádána podnikatelskými subjekty, naopak přes polovinu festivalů pořádají neziskové nevládní organizace, včetně spolků. Neziskové oblasti kultury tak mají jasný dopad na hospodářství. MK proto bude úzce spolupracovat s Ministerstvem pro místní rozvoj na rovnoměrnějším rozložení turismu spojeného s kulturou v rámci celé republiky a začlenění kulturních aktérů do plánování rozvoje turismu.

Na regionální úrovni je pak pro dostupnost a přístupnost kultury zásadním tématem

kooperativní financování kultury, jehož neexistence patří mezi podstatné překážky rozvoje KKS. Kvalita a dostupnost kulturních institucí není rozložena rovnoměrně a je třeba aktivně bojovat proti vzniku tzv. kulturních pouští, kde chybí přístup ke kultuře. Transformace správy a financování kulturní sítě po roce 1989 naráží na rozdílné problémy. Například neexistence systému kooperativního financování se dodnes jeví jako problematická, neboť omezuje efektivní spolupráci státu, krajů a měst. Po převodu divadel na města dnes MK zřizuje pouze Národní divadlo v Praze, krajské samosprávy pak Horácké divadlo v Jihlavě a polsko-českou scénu v Českém Těšíně. Města zřizují zbývajících 32 divadel, která průměrně financují z 93 %. Návštěvnost divadel přitom přesahuje hranice města a často i krajů. Například obyvatelé Brna představují méně než dvě třetiny návštěvníků Národního divadla Brno, Městského divadla Brno, Centra experimentálního divadla, Divadla Radost a Filharmonie Brno. Mimobrněští návštěvníci pak představují přibližně 42 % všech návštěvníků, avšak podpora výše uvedených institucí dopadá zejména na město Brno.

Částečným řešením kooperativního financování měl být Program státní podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů. Od roku 2015 se sice podařilo podstatně navýšit tuto rozpočtovou kapitolu z 85 mil. na 160 mil. v letech 2017 a 2018 a následně 225 mil. v roce 2019. Stále se však jedná o jednotky procent celkových výdajů ve srovnání s výdaji měst (2 358 mil.) a krajů (523 mil.).¹³ Státní podpora divadel se navíc koncentruje v Praze skrze příspěvek na provoz Národního divadla (867 mil. v neinvestičních nákladech na provoz). Podobně i muzea se dělí na státní (31), krajská (91) a spravovaná obcemi a městy (250). Celkově je tak regionální kultura často ze 70-80 % financována z lokálních samospráv. To odpovídá ústavnímu členění pravomocí, nicméně dostupnost kultury je následně závislá na preferencích lokálních politiků. Jelikož však dostupnost kultury představuje celostátní prioritu, je nutné hledat cesty pro kooperativní financování kultury a zvýšení snahy státu v oblasti rovnoměrnějšího rozložení kultury.

Převažující evropská zkušenost ukazuje, že je vhodné propojit systémově stát, kraje a města při zajištění udržitelného financování kulturních institucí. V tomto ohledu se nabízí

¹³ Jedná se o údaje za rok 2018.

koncept veřejnoprávní kulturní instituce. Ten se však dlouhodobě ukazuje jako problematický. Její nastavení musí dostatečně respektovat rozdílnost širokého spektra kulturních institucí, kterých se má týkat. Zároveň je nutné nastavit pravidla, aby vedení takové instituce bylo maximálně nezávislé při zachování transparentnosti a odpovědnosti. Současně zahraniční zkušenost poukazuje na některé problematické aspekty nových právních forem v ekonomické oblasti působení takové instituce, kdy je například omezeno spravedlivé odměňování zaměstnanců na úkor vedení institucí.

Bude tak nutné nejprve vést veřejnou debatu o **nastavení kooperativního financování** a dostatečnosti aktuálních nástrojů. Tato debata se týká nejen financování, ale i samotného chodu příspěvkových organizací v kultuře. Nová úprava bude muset zajistit vysokou transparentnost, důslednou kontrolu veřejných prostředků a současně dostatečnou flexibilitu v oblasti hospodaření. Dále nezasáhne do majetkových práv samospráv či státu a zajistí spravedlivé a nediskriminační odměňování. Stát by se měl následně například více podílet na oblastech s celostátním významem, např. financování vícesouborových divadel, a dále na exportu lokální kultury. Kraje by se pak měly více podílet na financování kulturních institucí, které mají i regionální obslužnost. Nová právní forma nicméně nevyřeší nedostatečný rozpočet MK. Bez jeho navýšení nebude možné, aby se MK mohlo efektivně zapojit do kooperativního financování bez omezování jiných aktivit.

Masivní výstavba kulturních domů zmíněná v Úvodu ministra kdysi reagovala právě na potřebu dostupné kultury, nicméně nástroje 21. století se liší. Tradiční instituce, jako například knihovny, muzea, galerie nebo státní hrady a zámky, dnes mohou hrát klíčovou roli při setkávání místních komunit, napomáhat spolkové činnosti, poskytovat prostor nejrůznějším společenským, kulturním a kreativním aktivitám, být místy edukace a interpretace a nikoli transmise encyklopedických znalostí; v obecné rovině mají šanci rozvíjet mezigenerační a mezikulturní dialog v místě svého působení.

Pro to je ovšem nezbytné proměnit nejen jejich vnímání ze strany veřejnosti, ale i jejich vlastní sebepojetí. Nová role kulturních institucí by se měla promítnout i do oblasti **neformálního vzdělávání** a do nových obsahových priorit v souladu se *Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. Nově by měl být větší důraz kladen na edukaci, participaci a interpretaci. Více než dříve by se kulturní instituce měly věnovat budování občanských kompetencí a tématům celoživotního občanského a

environmentálního vzdělávání a otevírat a zpřehledňovat společenskou diskusi o nich.

Zdravotní krize roku 2020 zdůraznila, že digitální technologie představují šanci, jak zvýšit přístupnost a atraktivitu kulturních institucí. Virtuální realita nebo mobilní aplikace pomáhají kulturu zpřístupnit v oblastech, kde již není fyzicky dostupná. **Digitalizace** kulturního dědictví kromě své konzervační funkce umožňuje občanům seznámit se s kulturními institucemi i bez fyzické návštěvy. Má rovněž neopominutelný význam v oblasti vzdělávání a historického i teoretického výzkumu. Využití digitálních technologií ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj pak umožní lépe rozložit turistický ruch a propagovat méně využívané kulturní instituce.

Digitalizace sice pomáhá v přístupu znevýhodněných skupin obyvatelstva ke kultuře, ale není všelékem. Považujeme za potřebné nadále **odstraňovat vedle ekonomických i fyzické a jiné bariéry**, které dnes lidem brání v návštěvě kulturních institucí. To znamená v rámci dotačních programů podporovat projekty, které napomáhají snadnějšímu přístupu ke kultuře odstraňováním architektonických i informačních bariér. Cílem je prostřednictvím kultury usnadnit komunikaci různých skupin, tj. například mezi osobami s postižením a intaktní populací nebo mezi různými skupinami zdravotně znevýhodněných osob navzájem, případně mezi lidmi s jazykovou bariérou. V rámci neinvestičních aktivit se jedná o metodické vedení a sdílení dobré praxe, která umožňuje například využití prvků usnadňujících zapojení rodin s malými dětmi, mezigenerační setkávání nebo překonávání tzv. digital divide v rámci společnosti. Z kulturní participace a tvorby by neměl být vyloučen nikdo na základě pohlaví, rasy, etnicity, věku, zdraví nebo vzdělání atp. Přístupnost kultury a možnost zapojení do jejích aktivit zvyšuje kulturní prožitek pro všechny a pomáhá kultuře naplňovat její společenskou funkci.

Bylo by však naivní myslet si, že kultura se odehrává pouze v rámci institucí. Znakem rozvinuté společnosti je zapojení umění a kreativity do každodenního života. **Umění** nepatří pouze na výstavy, mělo by být i **součástí veřejného prostoru**. Dobrým příkladem je práce Jaroslavy Brychtové, která prezentovala české umělecké sklo na výstavách Expo 1958 v Bruselu a v Montrealu 1967. Její díla zdobila například vysílač na Ještědu nebo budovy českých ambasad v Novém Dillí, Tokiu, Stockholmu, Berlíně a objevila se i na dalších místech státní reprezentace v zahraničí. Tyto plastiky dnes mají v poměru k investovaným prostředkům nedozírnou hodnotu a ukazují, proč je nutné nejen uchovávat

kulturní dědictví, ale i aktivně přispívat k jeho vzniku.

Věříme, že velké veřejné stavební zakázky mají zahrnovat i umělecká díla, respektive umělecká řešení. Kultura musí být součástí každodenního života občanů a není možné ji izolovat pouze do vybraných institucí. Veřejný kulturní život je známkou vyspělé společnosti a navazuje na naše kulturní tradice. Tato díla mohou mít různý charakter, od klasického výtvarného díla po audiovizuální či prostorový koncept, a budou vznikat v dialogu s architekty. Výběr autorů děl bude probíhat na základě jasných pravidel, včetně ustavení odborné komise.

Všechna již zmíněná opatření přibližují kulturu občanům a činí z ní součást každodenního života. Dostupná kultura je ale pouze prvním krokem na cestě k jejímu aktivnímu využití. Je nezbytné, aby se dostupnost neomezila pouze na fyzické místo. Kultura musí být i **přístupná**, tj. otevřít se a získat odvahu opustit tradiční oblasti svého působení. Je důležité vydat se do veřejného prostoru, prohloubit stávající programy **práce s publikem** a nabídnout mu možnost participace na kulturních obsazích. Cílem by mělo být nejen lepší pochopení ze strany stávajícího publika a jeho zapojení, ale i oslovení nových účastníků, zejména těch, kteří se dosud na kulturním životě příliš nepodíleli. MK a jeho příspěvkové organizace mohou v této oblasti poskytovat metodické vedení a podporu pro rozvoj kompetencí pracovníků i **amatérského umění**, sbírat data, sdílet dobrou praxi, iniciovat výzkum nebo zprostředkovat sdílení kapacit jednotlivých organizací.

Aby byla kultura přístupná a její význam jasně čitelný pro ostatní sektory i širokou veřejnost, bude se často muset naučit novému jazyku i novým metodám. K tomu je nutné se věnovat **vzdělávání pracovníků v kultuře**. Původní vzdělání nestačí pro celou kariéru a je nutné se neustále učit novým věcem a dovednostem, například v oblasti interpretace a prezentace kulturního dědictví stávajícím i novým cílovým skupinám. Ministerstvo by mělo sloužit jako místo pro sdílení nových poznatků a iniciovat jejich zavádění do praxe. Výměna dobré praxe, konference nebo členství v mezinárodních organizacích představují některé z možností, jak toho dosáhnout.

Vzdělávání se však netýká jen pracovníků v kultuře. Pro vzájemné porozumění je zásadní prosazovat **kreativní a kulturní vzdělávání pro všechny**. Kreativita obyvatel se musí podporovat již od nejmenšího věku. Proto je třeba soustavně a dlouhodobě komunikovat o potřebách, nabídce a poptávce škol a kulturních institucí a umělců a odstraňovat bariéry

na obou stranách. Užší zapojení kreativních metod do vzdělávání a systematická spolupráce škol s kulturním a uměleckým sektorem vytváří u žáků a studentů „zdravé návyky“ pro celý zbytek života. Kreativita bude klíčovou dovedností pro budoucí uplatnění na trhu práce a je nutné ji rozvíjet nejen ve škole, ale i mimo ni. Kulturní vzdělávání pak přispívá k přístupnosti kultury a umožňuje občanům zasadit umění a kulturu do širšího celospolečenského rámce. Kulturní identita je základem společenské soudržnosti.

Co uděláme:

- Budeme aktivně spolupracovat s klíčovými aktéry v oblasti regionální kultury a nabídneme jim metodické vedení. V rámci Národního plánu obnovy podpoříme rozvoj kulturních a kreativních center v regionech. Ve spolupráci s kraji a obcemi připravíme návrh zákona zajišťující kooperativní financování kultury.
- Předložíme zákon zavádějící u největších veřejných zakázek povinnost investovat nejméně 1 % z celkové zakázky na zhotovení uměleckého díla
- Zajistíme volné vstupy do klíčových institucí s celostátním významem.
- Podpoříme projekty v oblasti dalšího vzdělávání a síťování v kulturním a kreativním sektoru.
- Podpoříme projekty soustředící se na přístupnější umění a kulturu zejména s využitím digitalizace.

Cíl 2: Účinná péče o kulturní dědictví

Státní kulturní politika poskytuje zejména vize, jak během dalších pěti let přispět k české kultuře a zanechat i svůj odkaz pro další generace. Udržování kulturního dědictví nicméně zůstává jednou z hlavních rolí ministerstva a k plnění tohoto úkolu se ČR zavázala i na mezinárodní úrovni. Díky svému rozsahu zároveň představuje péče o kulturní dědictví jednu z nejnáročnějších činností ministerstva. ČR má pravděpodobně největší množství hradů, zámků a tvrzí na počet obyvatel. Celkem je v zemi kolem 40 tisíc nemovitých kulturních památek a 611 památkových rezervací a památkových zón. Jen jejich kompletní rekonstrukce by přišla na dva celé státní rozpočty. Národní investiční plán pak pro nejbližší

roky počítá s investičními výdaji v rámci MK za přibližně 47 miliard, přičemž většina projektů se týká buď přímo rekonstrukce nemovitých památek, nebo prostoru pro uložení památek movitých. Samostatnou oblastí je pak nehmotné kulturní dědictví například ve formě tradic, zvyků nebo i řemeslných postupů, jako je třeba technologie modrotisku.

Z výše uvedeného je zřejmé, že **péče o kulturní dědictví** je herkulovským úkolem. Proto je zásadní vytvořit priority v oblasti v památkové péči, a to zejména s ohledem na znevýhodněné regiony. Revitalizace objektů může přispět k rozvoji těchto oblastí, a MK proto bude nadále úzce spolupracovat s Ministerstvem pro místní rozvoj na přípravě těchto projektů a nastaví spolu vhodné podmínky pro čerpání dotačních prostředků ze strukturálních a investičních fondů EU. Cílem státu je ovšem kromě rekonstrukcí stávajících památek také pomoc s vytvářením nových a mimořádných architektonických hodnot.

Zásadní oblastí intervence je zejména prvotní fáze projektů, tj. **podpora na přípravu jak projektů samotných, tak jejich následné funkce v rámci udržitelnosti**. Jako podstatné se zároveň jeví spojení památkové péče, technologií a digitalizace za účelem nové funkce objektů, jako jsou například kreativní centra. Bez předprojektové přípravy však není možné zmapovat potřeby regionu, navrhnout novou funkci objektu a připravit projekt k čerpání z veřejných či evropských zdrojů.

Materiální kulturní dědictví dále nestačí pouze udržovat, ale je nutné jej i aktivně chránit. Nevhodné zásahy ho mohou nenávratně zničit a jakýkoliv objem finančních prostředků na opravy nemůže kompenzovat nedostatečnou ochranu. Považujeme proto za nezbytné **zlepšovat právní prostředí**, které má dopad na zájmy státní památkové péče. V památkové legislativě musí být zdůrazněn veřejný zájem na ochraně památkového fondu a musí být vytvořeny podmínky pro péči o tento fond navázané na stěžejní související zákony (například stavební zákon, správní řád nebo občanský zákoník). Současně bude nutné zpružnit a zefektivnit systém památkové péče vytvořením informačních systémů veřejné správy a tím přispět k větší transparentnosti a otevřenosti celé oblasti.

Stát by dále měl vlastníkům nemovitostí v památkových územích kompenzovat nezbytné náklady. Významný posun by rovněž představovalo jednotné prohlašování památkových území opatřením obecné povahy, které zvyšuje podíl veřejnosti při jeho vymezování a

umožňuje nově i soudní přezkum, který byl doposud vyloučen. V neposlední řadě máme za žádoucí rozšíření a zefektivnění nástrojů, které reagují na neplnění povinností vlastníka kulturní památky nebo vlastníka nemovitosti v památkovém území. Žádoucí je taktéž nově upravit možnost sankce těch, kdo poškodí prvky památkového fondu, které nejsou jejich vlastnictvím.

Nová právní úprava nesmí zapomenout ani na oblast archeologie. Jejím cílem musí být vymezení zejména provádění archeologických výzkumů, a to včetně zavedení projektů archeologického výzkumu jako významného kontrolního mechanismu a prvku určité předvídatelnosti dopadů archeologických výzkumů na stavebníka, tj. povinnost archeologů zpracovat projekt archeologického výzkumu.

Nemovité kulturní dědictví se prolíná s kulturním dědictvím movitým, které je v něm často uloženo. MK proto musí podporovat **technologickou modernizaci kulturních institucí**. Adekvátní technologické vybavení kulturních institucí je klíčové pro efektivní ochranu kulturního dědictví. V této oblasti bude klíčová pokračující realizace programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví. Hlavním cílem programu do roku 2025 zůstává zabezpečování objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví. Zastarávající technologie jsou jednou ze slabých stránek českého KKS, a proto bude MK prosazovat investice do této oblasti jako jednu z iniciativ Národního plánu obnovy. Vhodné je podporovat i projekty, které umožní sdílení kapacity více subjektů. Pro účinnou ochranu movitého kulturního dědictví je nezbytná provázanost legislativních, finančních a systémových nástrojů. Nesmí se proto zapomínat na nefinanční nástroje, jako jsou například metodické vedení či sdílení dobré praxe.

Péče o kulturní dědictví však nesestává pouze z ochrany stávajícího dědictví. Značný důraz je nutné klást rovněž na **zajištění výkupů předmětů kulturní hodnoty**. Ten vedle samotné záchrany předmětů zvyšuje úroveň veřejných sbírek. Finanční částky vynaložené na akvizice sice nejsou zanedbatelné, avšak význam a hodnota uměleckých děl, která jsou za ně získána, jsou nezměrné. Jedná se o investici, jejíž hodnota bude s plynoucím časem pouze narůstat a kterou ocení jak naši současníci, tak zcela nepochybně naši potomci.

V této souvislosti je třeba **pokračovat v akviziční činnosti** knihoven, muzeí, galerií a dalších institucí a rozvíjet ji. Bez koncepčního doplňování nemohou současné sbírky plnit

svoji roli a představit celistvý obraz dané oblasti působnosti. S tím jde ruku v ruce i zvyšování kvality péče o sbírky a úroveň jejich prezentace, a to prostřednictvím vzdělávací nabídky muzeí, galerií, knihoven aj. Vhodné je využít pomoci ze strany sítě muzejních metodických center nebo se poučit skrze prohlubování zahraničních zkušeností a kontaktů. Například ve sbírkových fondech českých muzeí a galerií je přes 60 milionů předmětů, přičemž v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy je aktuálně zapsáno asi 24 milionů evidenčních čísel. Toto kulturní bohatství je tedy nezbytné nejen chránit, zkoumat a rozšiřovat, ale také smysluplně zpřístupňovat veřejnosti a systematicky rozšiřovat.

Klíčovým prvkem v přístupnosti a využívání kulturního dědictví je rozvoj **digitalizace**. Jedná se o širokou oblast zahrnující jak technické vybavení kulturních institucí, tak dokumentaci kulturního dědictví v celé své šíři. Hlavním cílem je vždy zpřístupnění kulturního dědictví buď v zajímavější formě, či většímu množství obyvatel. Podobně nutná je i digitalizace v evidenci kulturního dědictví například ve formě evidence muzejních sbírek. Vždy je však nutné dbát na přirozené propojení mezi technologií a jejím využitím v praxi. Nestačí pouze poskytovat prostředky na technologické vybavení bez návazného využití. Cílem by také měla být synergie mezi jednotlivými projekty a podpora škálovatelných projektů, které mají potenciál pro následné využití více subjekty.

Co uděláme

- Podpoříme přípravu projektů v jejich nejranější fázi, aby docházelo k efektivnímu čerpání prostředků zejména z fondů EU.
- Zajistíme provázanost legislativních, finančních a systémových nástrojů péče o kulturní dědictví. Budeme dále rozvíjet Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví a technologickou modernizaci kulturních institucí pečujících o kulturní dědictví.
- Maximálně využijeme možností digitalizace pro zpřístupnění a uchování kulturního dědictví.

Cíl 3: Rozvoj živého umění

Velká část Státní kulturní politiky se soustředí především na budování a udržování kulturní infrastruktury či nových dosud málo zohledněných oblastí KKS. Tento dokument však nezapomíná ani na oblasti živého umění a kulturních služeb. Jedná se o oblasti klíčové pro tvorbu nového obsahu a pro aktivní komunikaci kultury se společností. Kultura je především živým organismem. Sdílení a předávání názorů, vědomostí, myšlenek a pocitů, které živé umění umožňuje, napomáhá společnosti k reflexi a posunu kupředu. MK bude podporovat rozvoj živé kultury s důrazem jak na rozvoj státních příspěvkových organizací a veřejných institucí, tak i na podporu nestátních neziskových organizací. Za zásadní rovněž považujeme vytváření dobrých podmínek pro umělce jak během jejich kariéry, tak po jejím konci.

Lidský kapitál je zcela zásadním prvkem živého umění. Je třeba umělcům poskytnout vhodné podmínky k tvorbě. Například v roce 2018 pracovalo v divadelním sektoru téměř 7 100 lidí ve stálém zaměstnaneckém poměru, avšak dalších 13 500 na základě jiných pracovněprávních a smluvních vztahů.¹⁴ Jak ukázala zdravotní krize v roce 2020, mnoho umělců se v oblasti pracovněprávních vztahů pohybuje v šedé zóně. Jsou tak zásadně ohroženou skupinou s minimální existenční jistotou. Je tedy zcela nezbytné, aby byl **vytvořen status umělce a umělkyně**. Ten poskytne dostatečnou jistotu v pracovním životě. Není možné, aby část z umělců žila ve zcela nejasném postavení ať již v oblasti sociální, daňové, pracovní nebo jiné. Společně se statutem umělce je nutné zohlednit, že některé umělecké profese si žádají absolutní vypětí a kariéra v nich nepokrývá celou aktivní pracovní dráhu člověka. Ministerstvo proto připraví opatření pro druhé kariéry umělců a umělkyně.

Neméně důležité je zohlednit **podporu živého umění i mimo zavedené instituce**. Veřejně nezřizovaný sektor hraje stejně důležitou roli v rozvoji kultury jako sektor zřizovaný. Vyžaduje však často jiné nástroje podpory. **Nestátní neziskové organizace** jsou proto často znevýhodněny, přestože poskytují stejnou veřejnou službu jako

¹⁴ Jedná se o přepočtený stav.

organizace veřejné. K nezřizovanému sektoru musí být přístupováno jako k součásti celého KKS a k oblasti komplementární s veřejným sektorem. V tomto ohledu je nutné připravit transformaci Státního fondu kultury, aby se stal efektivním nástrojem rozvíjejícím oblasti živého umění (viz Cíl 5: Transformace Ministerstva kultury). Spolu s touto transformací bude nutné hledat nové veřejné i soukromé zdroje jeho financování. Neméně důležité bude pravidelně aktualizovat dotační programy MK tak, aby docházelo k systémové podpoře kvalitní tvorby a její prezentace

Důležitou oblastí je i podpora etablovujících se subjektů. Ta je klíčová zejména v úvodních fázích profesního života a měla by zahrnovat stipendia a dotace nejen pro začínající umělce, ale případně i na rozvoj nově vzniklých organizací a projektů. Pro živé umění je klíčové podporovat jeho nepřetržitý vývoj. Je proto důležité nezapomínat na nové oblasti umění, které vznikají mimo zavedené instituce. **Neziskový sektor kultury**, umění ve veřejném prostoru, „site specific art“ a další nové formy si zaslouží podporu, jelikož umožňují umění přímou komunikaci se společností.

Živé umění ovšem nelze redukovat pouze na profesionální tvorbu, jeho nedílnou součástí jsou také amatérské neboli **neprofesionální umělecké aktivity**, které rozvíjí kreativitu našich obyvatel a napomáhají rozvíjet a posilovat kulturní diverzitu v regionech. Jako takové si zaslouží podporu, včetně výjezdů kvalitních neprofesionálních těles na prestižní zahraniční akce.

S ohledem na dramatickou proměnu mediální krajiny a propojení moci ekonomické či politické s mocí mediální považujeme za nezbytné **udržovat nezávislost médií veřejné služby a nezávislou žurnalistiku**. Jedná se o základní kámen demokratické společnosti. Současná mediální scéna v ČR je příliš koncentrována a současně propojuje ekonomické, mediální a politické zájmy. Nezávislá média hrají klíčovou roli hlídacího psa demokracie. V praxi je třeba prohloubit stávající model financování skrze „koncesionářské poplatky“ a nezávislost na státní moci. Mediální rady si musí zachovat maximální svobodu, aby mohly kvalifikovaně a nezávisle dohlížet na fungování jednotlivých institucí. Současně je nutné rozvíjet podporu poskytovanou MK kulturním časopisům, které jsou zásadní pro komunikaci v KKS, a podporovat tuzemskou literární tvorbu a její šíření v zahraničí, stejně tak i vydávání kvalitní zahraniční literatury u nás. V neposlední řadě je nutné pomoci mediálnímu trhu v souvislosti s digitální tranzicí popsanou v akčním plánu

Evropské komise¹⁵.

Živé umění je živeno vzájemnou inspirací a komunikací s okolním světem. Proto budeme systematicky rozvíjet a podporovat **domácí síťování i internacionalizaci kultury**, zejména živého umění. Česká republika se proto musí ještě více zapojit do celosvětového kulturního dialogu. Je nutné dále pracovat na meziresortních nástrojích podpory této oblasti a posilovat kulturní diplomacii ČR. Související oblastí je pak nutnost propojení druhého a třetího cíle, tj. provázat kulturní dědictví s rozvojem živého umění. Obě oblasti spolu přirozeně spolupracují a je nutné je dále rozvíjet. V podpoře bude důraz kladen zejména na mezioborové projekty a rozvoj výzkumu této oblasti.

Co uděláme

- Budeme ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí aktivně řešit problematiku zabezpečení umělců a rozvoj jejich druhé kariéry. Předložíme legislativní návrh zavádějící status umělce a umělkyně.
- Budeme dále rozvíjet systematické nástroje podpory síťování a internacionalizace české kultury. Ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí podpoříme projekty internacionalizace české kultury a živého umění. Dofinancujeme úspěšné kulturní a kreativní projekty z komunitárních programů EU. Zasadíme se o další rozvoj české kulturní diplomacie.
- Podpoříme mezioborové projekty spolupráce živého umění a kulturního dědictví. Podpoříme výzkum v oblasti spolupráce živého umění a kulturního dědictví.

¹⁵ Sdělení komise evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů; dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0784#>

Cíl 4: Rozvoj kulturních a kreativních odvětví

Hlavním východiskem celého dokumentu je, že kultura, umění a kreativita jsou základní lidskou potřebou. Jejich podpora je známkou rozvinuté společnosti a jejich hodnota dalece překračuje ekonomické benefity. Zároveň se však kultura i kreativita stávají podstatnou součástí hospodářství. V Německu již KKS¹⁶ předstihnul chemický průmysl, energetický sektor nebo i oblast finančních služeb. I v České republice zásadně přispívá k tvorbě HDP a zaměstnanosti.

Budoucnost rozvinutých zemí leží v tvořivosti jejich obyvatel. I dle Světového ekonomického fóra bude kreativita jednou ze tří nejvíce požadovaných dovedností budoucích pracovníků. Jedním z důvodů je postupný přechod vyspělých států na tzv. průmysl 4.0, kdy velká část manuální práce bude automatizována. Kreativita se však nahradit nedá. Kreativní potenciál ovšem není ve všech státech stejný a pro ČR může představovat podstatnou konkurenční výhodu. Kreativní ekonomika se například neosvědčila jako motor růstu rozvíjejících se zemí. K jejímu růstu je nutný lidský kapitál i udržované kulturní dědictví. Česká republika má obojí a podmínky pro rozvoj KKO v naší zemi jsou velmi příznivé.

Samotný potenciál však nestačí. Je nutné KKO podporovat soustředěně a jako podstatnou součást KKS. Potřeby KKO totiž souzní s obecnými potřebami kultury, avšak podstatně se liší od mnoha oblastí tradiční ekonomiky. Jsou tak blízké oblastem, které MK podporuje již nyní. MK je proto správným garantem toho, že budou v rámci veřejné správy zohledněny. Zároveň rozvoj KKO nebude možné realizovat bez úzké spolupráce s Ministerstvem průmyslu a obchodu.

Podporu KKO podrobně představuje ***Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví***.

¹⁶ Odlišení KKO od ostatních aktivit v rámci širšího KKS vždy bylo poměrně problematické (viz také Bakhshi, Cunningham 2016. Cultural policy in the time of the creative industries; dostupné na: <https://apo.org.au/sites/default/files/resource-files/2016-06/apo-nid208251.pdf>). Podrobněji se této problematice a specifickým nástrojům podpory KKO věnuje Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví. Státní kulturní politika se pak soustředí na širší oblasti KKS související s rozvojem KKO, jako je například vzdělávání.

Mezi její hlavní cíle patří vznik dobré infrastruktury pro podporu ať již ve formě oddělení KKO, nebo formou úzké spolupráce s dalšími klíčovými aktéry, jako je například Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zahraničních věcí, CzechInvest, inovační a kreativní centra aj. Prvním nutným krokem podpory také bude lepší mapování oblasti KKO a analýza dat. Jelikož se jedná o značně fragmentovaný sektor a mnoho projektů vyžaduje spolupráci kreativních profesionálů, bude mezi hlavní snahy MK patřit **sítování a podpora rozvoje dovedností**. Jedná se o propojování kreativců nejen mezi sebou, ale i se vzdělávacími institucemi, s malými a středními podniky či s dalšími aktéry veřejné správy.

Mezi hlavní nástroje patří plánovaná **transformace Státního fondu kinematografie na Fond audiovize** se širší působností. V současnosti představuje Státní fond kinematografie jeden z nejlépe fungujících nástrojů MK a potřeby nových odvětví, jakým je například herní vývojářství, z velké míry souvisí s již vykonávanou činností Fondu. Nová plánovaná kapacita MK také umožní lépe využít prostředků nad rámec státního rozpočtu. KKO mají značný přesah do programů spravovaných dalšími resorty a rolí ministerstva bude zohlednění této oblasti nad rámec gesce MK.

Státní kulturní politika je v tomto ohledu komplementární ke *Strategii rozvoje KKO*, zaměřuje se proto na nekomerční oblasti KKS. Hlavním analytickým výstupem *Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví* bylo zjištění, že neziskové oblasti a jednotlivci jsou motory inovací. Jejich komercializace je pak záležitostí větších subjektů, a to i mimo KKS. Podobně důležitou roli hrají instituce, které poskytují kulturní a kreativní vzdělání nebo zpřístupňují kreativitu občanům. Příkladem jsou vysoké školy, kulturní a kreativní centra nebo kreativní a digitální dílny. KKS tak představuje propojený ekosystém a k podpoře KKO je nutné podporovat i širší kulturní jádro. MK tak bude pracovat i na podpoře výše zmíněných oblastí.

Co uděláme

- Předložíme návrh zákona o kultuře, aby poskytoval zákonné zakotvení pro oblast kultury a lépe reflektoval současné postavení kultury ve společnosti i hospodářství.
- Budeme podporovat rozvoj kreativity občanů, a to zejména skrze vznik dobrých podmínek pro rozvoj kreativních center, sítování, kreativního vzdělávání a rozvoje dovedností v rámci KKS.

- Na základě Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví se zasadíme o vznik prostředí pro systematický rozvoj KKO na státní úrovni. Proto také transformujeme Státní fond kinematografie na Fond Audiovize.

Cíl 5: Transformace Ministerstva kultury

Hlavní myšlenkou je proměnit MK tak, aby se věnovalo oblastem, které jsou zásadní pro rozvoj KKS a jejichž zohlednění doposud bránila nejasná vize, nedostatek prostředků nebo personální kapacity. Transformace MK je dvojího charakteru. Prvním je rozvoj nových oblastí a druhým zefektivnění těch stávajících, které neúměrně zatěžují MK bez zásadních dopadů na plnění cílů Státní kulturní politiky či rozvoj KKS.

Největší administrativní zátěž pro MK jednoznačně představuje grantový systém. Počet administrovaných žádostí přesahuje personální kapacitu MK. Je proto zcela **zásadní pokračovat v digitalizaci** s ohledem na snížení administrativní zátěže jak pro uchazeče, tak pro MK. Jedná se zejména o zavedení systému, který by dokázal propojit výzvu, žádost, hodnotitele a jeho hodnocení, rozhodnutí o udělení dotace, vyúčtování, závěrečnou zprávu a kontrolu a byl schopen generovat statistiky o grantech dostupné všem. Tyto kroky povedou i k vyšší transparentnosti.

Neméně důležité je **hledání nových modelů efektivního přerozdělování prostředků**. V současnosti slouží grantové komise pouze jako poradní orgán ministra a jsou na ně kladeny velké nároky s malou kompenzací. Obecným cílem je podpořit kvalitní projekty vyššími částkami a odlišit je od projektů průměrných a podprůměrných. Je proto nutné systematizovat sběr dat a na jejich základě evaluovat dotační systémy s ohledem na podpořené oblasti. Současně je nutné vytvořit nástroj dlouhodobé podpory, který umožní kulturním subjektům dlouhodobější plánování a poskytne jim větší stabilitu.

V tomto ohledu je nutné **připravit transformaci obou fondů** pod správou MK. Výhodou fondů je jejich profesionalizace, která z ramen MK odebírá administrativní zátěž vycházející z dotačních programů. Podstatná bude zejména transparentnost pravidel a

přidělených prostředků. Zásadní výhodou je především fondové hospodaření, které umožňuje podporu dlouhodobých projektů, jejichž realizace překračuje fiskální rok a je podstatně efektivnější i jistější nežli institut nespotřebovaných výdajů. Druhotným benefitem jsou případné para-fiskální příjmy z výnosů podporovaných oblastí, které dále navyšují podporu a v důsledku snižují finanční zátěž státního rozpočtu.

Státní fond kinematografie si během sedmi let působení získal skvělé renomé a efektivně rozděluje podporu kinematografie. Dalším krokem bude jeho rozšíření na Fond audiovizí, které vyžaduje změnu příslušného zákona. Role Státního fondu kultury již není tak jednoznačná. Fond spravuje tři velké kulturní památky v centru Prahy a původně plánovaný zisk ze státní loterie se nikdy nebude realizovat. Je proto nutné připravit jeho transformaci, aby hrál podstatnější roli v efektivní podpoře kultury a umění.

V rámci přípravy návrhu veřejnoprávní kulturní instituce má MK otevřít debatu ohledně **postavení státních příspěvkových organizací**. Je nutné najít model, který posílí jejich nezávislost při zachování kontroly nad jejich hospodařením. Jednou z možností je vytvoření garančních rad, které by zodpovídaly za výběr vedení těchto organizací, určovaly směr jejich rozvoje a vykonávaly rovněž kontrolní činnost. MK se však nemůže zcela vzdát kontroly zřizovatelských funkcí, ať v oblasti majetkoprávní, pracovněprávní či finanční, včetně oblasti veřejných zakázek. Přitom platí, že princip transparentnosti bude zásadní pro celý proces i výsledný chod příspěvkových organizací.

Zcela zásadní oblastí efektivní správy kultury je tvorba politiky na základě konceptu tzv. „**evidence-based policy**“. K analytické činnosti v současnosti chybí MK obecná kapacita. Většinu agendy věnující se sběru a kvantitativní analýze dat přeneslo MK na svou příspěvkovou organizaci NIPOS a u kvalitativních analýz na příspěvkovou organizaci IDU. V důsledku toho však chybí provázanost mezi sbíranými daty, analýzou a jednotlivými odbory MK. Nedochozí proto k rozvoji tak zásadních oblastí, jako je například systematický průzkum publika kultury za účelem silnějšího působení na veřejnost, rozšiřování okruhu a struktury návštěvníků kulturních institucí a zvyšování společenské koheze nebo šetření v oblasti potřeb umění a kultury.

NIPOS v současnosti kombinuje nesouvisející činnosti, jakými jsou podpora neprofesionálních uměleckých aktivit, poradenská činnost, provoz knihovny a vydávání odborného časopisu „Místní kultura“ se statistickou službou. Centrum informací a statistik

kultury zajišťující statistickou službu představuje pouze malou část personální kapacity NIPOS. Vyčleněním sběru dat a jejich kvantitativní analýzy ze struktury MK bylo podkopáno jejich důsledné využití. Současně pak chybí komplementární kvalitativní analýzy, které by měly poskytovat příslušné odbory MK dle předmětu své činnosti. Pro tvorbu dobré politiky je přitom zásadní pravidelná analýza dat a evaluace jednotlivých oblastí. Je proto nutné, aby v rámci struktury MK **vzniklo místo, které by bylo schopné okamžitě disponovat souhrnnými daty o kultuře, návštěvnících atp. a vypracovávalo podklady pro přípravu strategických dokumentů MK.** Neméně nutné je upravit strukturu některých příspěvkových institucí a MK tak, aby bylo možné k těmto materiálům poskytnout kvalitativní interpretaci.

Neméně důležitou roli proto hraje i využití vědy a výzkumu v kultuře. Jedná se o oblast, která přispívá k naplňování cílů 1-4. Klíčová bude kontinuální podpora výzkumu v oblasti národní a kulturní identity a umění v evropském a světovém kontextu tak, aby jeho výsledky vedly ke společenským, inovačním či ekonomickým přínosům. Podpora výzkumu do r. 2022 bude realizována Programem na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016-2022 (**NAKI II**). Zaměření výzkumu od r. 2023 je dáno Konceptí aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity MK na léta 2023–2030. Její implementace bude zajištěna jak účelovou podporou meziresortního programu výzkumu a vývoje **NAKI III**, který bude otevřený všem uchazečům mimo fyzické osoby, tak institucionální podporou dvaceti výzkumných organizací MK.

Je zároveň potřebné za každý odbor **specifikovat konkrétní oblasti vhodného výzkumu pro potřeby MK či dalších orgánů státní správy** s agendou souvisejících. Bude důležité aktivně spolupracovat jak s poskytovatelem této podpory – Technologickou agenturou ČR, tak s relevantními výzkumnými organizacemi nebo podniky, které jsou tyto potřeby schopny pro MK zrealizovat. Uplatněné a schválené výstupy a výsledky realizovaných veřejných zakázek ve výzkumu se promítnou do zpracovávaných materiálů MK.

V obecné rovině je pak nutné navýšit kapacitu MK. Dle personálního analýzy je jasné, že postupně **musí dojít k proměně personální vybavenosti ministerstva.** V současné době se MK potýká s problémem nezastupitelnosti jednotlivých referentů, kteří jsou navíc zahlceni množstvím agendy. V tomto ohledu má MK dlouhodobě podstav, nedostatečná je

zejména kapacita u průřezových profesí s ekonomickým, právním nebo informačně komunikačním vzděláním, tyto oblasti musí nad rámec své agendy realizovat stávající úředníci s odlišným kompetenčním profilem.

Neméně potřebné je **posílení agendy, která se soustředí na prostředky nad rámec státního rozpočtu**. Jedná se zejména o fondy EU nebo Norské fondy. Rozšíření této agendy je nutné, protože MK není řídicím orgánem operačních programů strukturálních a investičních fondů a bez zvýšené aktivity hrozí, že kultura a obecně celý KKS nebudou dostatečně zohledněny. U strukturálních fondů je nutné zasahovat do debaty ohledně nastavení konkrétních výzev a dále zprostředkovat tyto informace kulturním subjektům. Komunitární program a Norské fondy pak na MK kladou nároky ohledně metodického vedení při podávání výzev.

Hlavní myšlenkou transformace MK je efektivní využití jeho kapacity a zdrojů. V 21. století je samozřejmé, že částečného zvýšení efektivity se dá dosáhnout digitalizací. V tomto ohledu si MK odnáší dluh z minulosti. V digitalizaci zaostává v mnoha oblastech, které následně zbytečně zatěžují pracovníky MK administrativou, ačkoliv se jedná o oblast, která je automatizovatelná. MK proto nemůže využít svého plného potenciálu. Problém digitalizace se dá v zásadě rozdělit do dvou oblastí. Jednou je zadávání zakázek k digitalizaci KKS, na které musí MK využít externích služeb. Druhou je pak důslednější **využívání digitalizace při vnitřních procesech**.

MK nemá kapacitu vybudovat dostatečné zázemí, aby bylo schopné vytvořit vlastní systémy bez využití externích služeb. Zároveň se však ukazuje, že externě zpracované projekty v oblasti ICT jsou bolavým místem celé státní správy. Je proto nutné vybudovat dostatečnou kapacitu pro kvalitní zadávání projektů, kontrolu jejich zpracování i adekvátní finanční náročnosti. Věříme, že kvalitní příprava projektů povede k dramatickému snížení konečných nákladů a lepšímu přizpůsobení zakázek potřebám MK. Za tímto účelem je nutné **restrukturalizovat projektové řízení MK**. Administrativní kapacita v této oblasti bude klíčová nejen pro oblasti digitalizace, ale i pro úspěšnou implementaci Národního plánu obnovy.

Digitalizaci agendy MK nelze realizovat pouze skrze velké systémové projekty, jako jsou sdílení dokumentů nebo lepší využití spisové služby. Neméně důležitou oblastí je **důslednější využívání digitalizace v každodenní praxi zaměstnanců MK**. Krize

související s onemocněním Covid-19 poukázala na možnost transformace pracovní činnosti. MK musí disponovat adekvátním technickým vybavením ve formě notebooků s možností vzdáleného přístupu, zařízení pro videokonference či dostupný signál Wi-Fi. Neméně důležité je i školení zaměstnanců, aby docházelo k využívání digitalizace v praxi. To vše zvýší efektivitu MK a jeho rezistenci vůči další případné krizi a umožní flexibilnější pracovní podmínky. Dostupný hardware a platformy pro komunikaci a sdílení dokumentů přispějí i efektivnějšímu fungování grantových komisí.

Poslední oblast transformace MK se týká samotného hlavního sídla MK. Pokud má být MK otevřenou institucí, je nutné **otevřít i Nostický palác**. S ohledem na provoz MK i architektonickou dispozici budovy je otevření Nostického paláce značně problematické. Je však nutné hledat kreativní řešení a cesty k jeho částečnému zpřístupnění pro veřejnost ať již prostorovému či časovému. Nabízí se otevření části paláce s expozicemi či jeho častější zpřístupnění po kratší dobu, například pro víkendové výstavy .

MK by výše uvedenými kroky mělo získat větší kapacitu, aby se v následujících letech proměnilo ze současného „ministerstva umění a kulturního dědictví“ na plnohodnotné MK s širším polem působnosti. Kultura nicméně zasahuje do mnoha oblastí společnosti a nedá se omezit pouze na jedno ministerstvo. Slouží k prezentaci v zahraničí, je podstatnou součástí vzdělávání, ovlivňuje regionální rozvoj a tvoří podstatnou část obchodu a zaměstnanosti. MK tak bude hledat nový funkční model **efektivní mezirezortní spolupráce**. Širší kultura musí být více zohledněna v rámci celé státní správy.

Zásadním úkolem pro MK bude postupné **zvyšování relevance KKS v rámci státní správy** a de facto i své vlastní relevance. Jako první krok je nutné specifikovat prioritní oblasti spolupráce a důsledně dbát na zohlednění nové role MK v připravovaných materiálech a opatřeních. Následující odstavce shrnují nejpodstatnější oblasti budoucí spolupráce ve vztahu s klíčovými resorty.

Spolupráce s **Ministerstvem průmyslu a obchodu** má jako své těžiště jednoznačně KKO. Tato pestrá oblast činností je již dnes rozložena mezi oba resorty. MPO se věnuje zejména technologickým oblastem s důrazem na průmyslový design, MK například audiovizí. Velké množství oblastí se však překrývá a při jejich podpoře je nutná spolupráce obou resortů. Obecné potřeby KKS rovněž vyžadují nástroje obou ministerstev a jejich organizací. MK se chce aktivně podílet na přípravě programů k podpoře podnikání

s ohledem na KKS. Obecně by pak mělo do budoucna hrát roli kontaktního místa, které v jednom prostoru sdružuje informace o podpoře KKS. Tato informační role je důležitá jak dovnitř státní správy, tak navenek směrem k soukromému sektoru. Spolupráce s MPO však jde nad rámec této role a bude mnohem užší – po vzoru podpory prezentace českých podniků v zahraničí se nabízí vytvoření nástroje pro podporu prezentace České republiky na významných veletrzích v oblasti živého umění a knižního trhu.

Je zřejmé, že podnikatelské aktivity v oblasti KKS mají podstatný dopad na zaměstnanost. Přírozeným partnerem v těchto oblastech je **Ministerstvo práce a sociálních věcí**. MK plánuje jeho zapojení zejména v přípravě statusu umělce a umělkyně a v otázce tzv. druhé kariéry umělců. Krize vyvolaná Covid-19 ukázala, že KKS poskytuje jen velmi malou stabilitu. Je proto nutné ve spolupráci s MPSV nastavit podmínky pro jeho bezproblémový chod. Ta spočívá zejména v rekvalifikaci umělců, kteří již z objektivních důvodů nemohou nadále vykonávat svou práci. Absenci takové státní podpory chápeme jako vážný problém. Náklady na jeho odstranění by přitom neměly zásadní dopady na veřejné rozpočty.

Neméně důležitou výzvou do budoucna je rostoucí role kreativity a automatizace v pracovním procesu. Klíčové dovednosti potřebné pro práci v KKS jsou proto ideálním obsahem rekvalifikačních kurzů. MK a MPSV by mělo využít výstupů probíhajících programů definujících klíčové kompetence potřebné pro budoucí pracovní trh a navázat přípravou konkrétních rekvalifikačních kurzů.

Nové kompetence se netýkají pouze pracující populace. Z toho důvodu bude neméně důležitá i spolupráce s **Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy**. Kultura není jen soukromou záležitostí jednotlivce. Je zodpovědná i za úspěšné zapojení do společnosti. Socializační role kultury je po celém světě využívána k integraci nových občanů do většinové společnosti. Pakliže je kultura kromě jazyka tím prvním, co učíme nově příchozí, není možné z ní vylučovat vlastní občany. Školství je zodpovědné za přípravu na budoucí život. Je proto nutné zohlednit, že kreativita bude zcela zásadní pro budoucí uplatnění na trhu práce a spokojený život občanů. Z těchto důvodů je do budoucna nutné představit konkrétní výsledky spolupráce obou ministerstev v oblasti kulturní výchovy i kreativního vzdělávání. Jako zásadní se jeví vyšší zapojení kulturních institucí a umělců do vzdělávacího systému i celoživotního vzdělávání. Na jeho vyšších úrovních je pak nutná kooperace v oblastech uměleckého vzdělávání a stipendijních programů pro začínající

umělce a kreativce.

Spolupráce s výše uvedenými ministerstvy poukazuje na fakt, že kultura je pro Českou republiku zcela zásadní oblastí, která zasahuje do podnikání, zaměstnanosti, vzdělávání a celkově ovlivňuje národní identitu. Z těchto důvodů je kultura i klíčovou oblastí pro zahraniční prezentaci ČR. Výhodou je, že česká klasická hudba, výtvarné umění, literatura či film se už světově proslavily. V posledních letech se k těmto oblastem přidávají i herní tituly. To vše není nutné **Ministerstvu zahraničních věcí** zdůrazňovat. Kultura by proto měla být více zapojena do prioritních oblastí zahraniční spolupráce. V září 2020 potvrdily oba resorty podpisem memoranda důležitost role kultury v politice vnějších vztahů České republiky a zavázaly se k zefektivnění spolupráce českých institucí na projektech v zahraničí. V současné chvíli schází nástroje a instituce, které by připravily větší projekty realizované ve spolupráci se zahraničním zastoupením ČR. Mnoho kvalitních projektů, které by mohly mít zásadní pozitivní dopad na prosazování české kultury v zahraničí, zůstává nepodpořeno. MK proto bude hledat cesty k posílení svých vnitřních kapacit a navázání užší spolupráce s dalšími organizacemi státní správy dotýkajícími se této agendy.

Jednou z konkrétních problematických oblastí zůstává jednotná prezentace ČR v zahraničí, která zohledňuje kulturní dědictví, živé umění i KKO. V rámci Konceptu jednotné prezentace je též nově definována mezirezortní Komise pro jednotnou prezentaci České republiky v zahraničí, ve které MK koordinuje pracovní skupinu Country of Culture and Creativity. MK si klade za cíl prezentovat kulturní dědictví České republiky jako významnou součást evropského a světového kulturního dědictví.

Internacionalizace podnikatelských i uměleckých oblastí KKS bude podstatnou výzvou pro další roky. Zahrnuje zejména rozvoj zahraničních výjezdů, hostování zahraničních souborů, spolupráci s Českými centry, prezentaci na zahraničních veletrzích a akcích, spolupráci v oblasti obchodování s kulturními statky, pomoc při hledání a získávání kvalifikované síly v oblasti KKS a spolupráci MK, MZV, CzechTrade, CzechInvest a Czech Tourism při podpoře podnikatelských aktivit. MK bude dále podporovat zapojení kulturních institucí do mezinárodních organizací, sítí a projektů včetně aktivního sdílení zkušeností a znalostí.

Dalším přirozeným partnerem pro MK je **Ministerstvo pro místní rozvoj**. Zásadní bude

spolupráce při nastavení a využití strukturálních a investičních fondů EU k udržení kulturního dědictví. Neméně důležitá je i oblast kultivovaného a oboustranně prospěšného provázání turismu a kultury, která je většinou tím, co přivádí turisty do regionů. Multiplikační efekt turismu se nejvíce projevuje v okolí kulturních institucí. Podstatná bude pokračující spolupráce na nižší úrovni, zahrnutí kulturních institucí a zejména příspěvkových organizací MK do spolupráce a do programů MMR na podporu turismu s přidanou hodnotou. Sdílení dat v oblasti turismu a propagace regionálních kulturních subjektů je důležitým prvkem pro rozvoj kulturních institucí.

Velmi významný průnik mezi působností MMR a MK představuje oblast územního plánování, stavebního práva obecně, jakož i otázky týkající se nové úpravy vyvlastnění. Bez vzájemné spolupráce mezi oběma rezorty nelze dosáhnout na poli ochrany nemovitých kulturních památek, a ještě více na poli ochrany památkových rezervací a památkových zón, uspokojivých výsledků.

Do budoucna bude MMR hrát zásadní roli při snaze MK o vyšší dostupnost kultury. Pro obecnou dostupnost kultury je nutné zohlednit územní dimenzi kultury. Sdílení dat obou ministerstev bude zásadní pro nastavení priorit v této oblasti. Dotační programy na rozvoj turismu také mohou zásadně a pozitivně ovlivnit přístupnost kultury, pokud mezi uznatelné subjekty zahrnou i kulturní instituce a bude podporováno zvyšování kvalifikace pracovníků obou sektorů v oblasti prezentace kulturního dědictví. Sledují stejný cíl zpřístupnění kultury a zejména v oblastech digitalizace budou programy MMR hrát podstatnou roli. Kultura pak následně přispěje ke zvýšení společenské soudržnosti regionů.

KKS obecně představuje možnost pro rozvoj strukturálně postižených regionů. Celosvětově jsou součástí revitalizace takovýchto oblastí a novým motorem růstu. MK a MMR budou úzce spolupracovat při hledání nových funkcí kulturních institucí a renovovaných objektů. Zásadní bude spolupráce zejména v úvodní fázi při přípravě projektů a nastavení vhodných podmínek pro vznik studií budoucího využití. Tyto kroky přispějí například i ke vzniku kulturních a kreativních center ve všech krajích ČR. Jedná se o flexibilní instituce, které zahrnují komunitní, kulturní i podnikatelské aktivity a jejichž oblast zaměření se dá přizpůsobit lokalitě. Jsou proto ideální ukázkou oblasti, kde se zájmy MK a MMR protínají.

Důsledná ochrana nemovitých kulturních památek, památkových rezervací a památkových

zón není proveditelná ani bez úzké spolupráce s **Ministerstvem životního prostředí**. Tato kooperace se nedotýká jen ochrany historických zahrad a parků, ale je třeba pamatovat na širší vazby na krajinný ráz, kulturní krajinu a společné úkoly, které vyplývají jak pro MŽP, tak pro MK například z Evropské úmluvy o krajině.

Regionální kultura se však neobejde bez **spolupráce s lokální samosprávou**. Například velká část divadel i knihoven je spravována městy, další kulturní instituce jsou příspěvkovými organizacemi obcí a krajů. Podobně i agenda památkové péče zasahuje do působnosti lokálních samospráv a MK jim v této oblasti poskytuje metodické vedení. Je proto nutné začít hledat nové modely spolupráce a systémově vyřešit otázku kooperativního financování, aby kulturní politika na lokální úrovni ve vztahu k MK nestála na ad hoc jednáních. Obecně se MK více otevře spolupráci s ostatními subjekty státní správy. Prvním předpokladem spolupráce však bude nejprve posílení kooperace vnitřní. Další změny fungování MK, které umožní využití jeho maximálního potenciálu, představuje následující kapitola.

Pokud má MK začít plnit širší roli a projít nutnou transformací, bude samozřejmě vyžadovat vyšší prostředky. Rozpočet na rok 2019 sice sliboval 1 % na kulturu, celková částka však zahrnuje i 3 288,7 mil. na transfery církvím a náboženským společnostem, které ministerstvo de facto pouze přeposílá. Ty představují více než pětinu rozpočtu MK a návrh rozpočtu na rok 2019 tak ve skutečnosti reprezentoval pouze 0,76 % rozpočtu. Je nutné připomenout, že přínos kultury samotné do HDP činí 1,47 %. Tento ukazatel však nezahrnuje celý KKS včetně KKO. **Na postupném navýšení rozpočtu MK minimálně na 1 % rozpočtu**, bez započítání výdajů pro náklady na církve a náboženské společnosti a na filmové pobídky, současně panuje shoda napříč politickou reprezentací. Jeho navyšování tak nic nebrání.

V tomto ohledu je zároveň nutná změna pohledu na kulturu jako oblast závislou na grantech. Díky mapování KKS již většina západních zemí zjistila, že se jedná o oblasti vysoce ziskové. Přímá grantová podpora kultury ze strany MK činila v roce 2019 přibližně 583 milionů Kč, což představuje cca 4 % jeho rozpočtu. Oproti tomu například dotace na sport dosáhly v roce 2019 šesti miliard a v roce 2020 by to mělo být sedm miliard. Většina výdajů na sport je přitom neinvestičních. Mnohá divadla přitom mají celkově vyšší návštěvnost než fotbalové stadiony ve stejném městě. Smysl podpory sportu je navíc

velmi podobný kultuře. Obojí plní jak roli ekonomickou, tak společenskou a prezentuje ČR v zahraničí. Investované prostředky mají často multiplikační efekt a vytváří „podhoubí“ pro následující úspěšné projekty.

Nově získané prostředky by měly směřovat především do tří oblastí. V rámci kultury jde o subjekty, které často nemohou uspět na trhu, ač vykazují vysokou kvalitu. V oblasti KKO pak především jde o vytvoření podmínek pro vznik úspěšných projektů, jak je rozebírá Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví. Třetí oblastí je podpora lokální kultury za účelem dostupnosti kultury v ČR. V rámci devoluce byla značná část agendy převedena na nižší úroveň řízení s předpokladem, že dojde k zavedení mechanismů kooperativního financování. Tato transformace nikdy nebyla dokončena a samotná legislativní úprava a zavedení kooperativního financování jsou bez dalších prostředků nedostačující.

Bez těchto prostředků je totiž nemyslitelné zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury. Dlouhodobě budovaná kulturní infrastruktura bude ohrožena i kvůli dlouhodobým dopadům zdravotní krize na KKS. Bez dostatečných prostředků nedojde k rozvoji živého umění a současná generace bude mít jen omezenou šanci přispět ke kulturnímu dědictví českého národa. V neposlední řadě bude omezen rozkvět slibně se rozvíjejících KKO.

Co uděláme

- Zvýšíme kapacitu MK skrze digitalizaci grantového systému, zavedení analytického oddělení a zavedení oddělení kulturních a kreativních odvětví.
- Zintenzivníme meziresortní spolupráci a budeme efektivně prosazovat zájmy KKS i mimo materiály a nástroje podpory MK.
- Provedeme evaluaci nástrojů podpory KKS v gesci MK a na jejím základě je upravíme. Transformujeme Státní fond kultury, aby se stal efektivním nástrojem podpory KKS.
- Budeme podporovat veřejnou debatu o nutnosti alokace 1 % ze státního rozpočtu na státní programy rozvoje KKS a zasadíme se o začlenění potřeb KKS v Národním plánu obnovy.
- Předložíme vládě ke schválení výzkumný program NAKI III na léta 2023-2030. Dle dostupných možností zajistíme zvýšení ročních objemů institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumných organizací zřizovaných MK až nad úroveň 130 mil. Kč za výdajový rok.

3. Naplňování Státní kulturní politiky

Níže jsou uvedeny klíčové indikátory pro sledování naplňování hlavních cílů Státní kulturní politiky. Podrobný přehled opatření je následně uveden v Příloze II.

Cíl 1: Zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury

- Schválený zákon o kooperativním financování
- Schválený zákon zavádějící u největších veřejných zakázek povinnost investovat nejméně 1 % z celkové zakázky na zhotovení uměleckého díla
- Zavedení jisté formy volných vstupů do klíčových institucí s celostátní důležitostí
- Podpora 30 projektů v oblasti dalšího vzdělávání a síťování v kulturním a kreativním sektoru
- Podpora minimálně 40 projektů soustředících se na přístupnější umění a kulturu zejména s využitím digitalizace

Cíl 2: Účinná péče o kulturní dědictví

- Podpora minimálně 15 projektů v oblasti projektové a předprojektové přípravy
- Podpora minimálně 30 projektů technologické modernizace kulturních institucí pečujících o kulturní dědictví
- Podpora minimálně 50 projektů soustředících se na zpřístupnění kulturního dědictví s využitím digitalizace

Cíl 3: Rozvoj živého umění

- Schválený zákon zavádějící status umělce a umělkyně
- Vznik pracovní skupiny pro internacionalizaci ve spolupráci s MZV a podpora minimálně 30 projektů internacionalizace
- Vyhlášení výzvy v dotačním programu podporující mezioborové projekty spolupráce živého umění a kulturního dědictví

Cíl 4: Rozvoj kulturních a kreativních odvětví

- Schválený zákon o kultuře

- Podpora 30 projektů v oblasti dalšího vzdělávání a síťování v KKO
- Implementace Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví (Klíčové indikátory: schválená novela zákona transformující Státní fond kinematografie na Fond Audiovize; rozdělení 3000 kreativních voucherů, Studie mapování kulturních a kreativních odvětví)

Cíl 5: Transformace Ministerstva kultury

- Vznik analytického oddělení a vznik oddělení kulturních a kreativních odvětví
- 75 % grantových žádostí podáváno on-line
- Vznik meziresortní pracovní skupiny pro rozvoj KKS
- Schválená novela zákona transformující Státní fond kultury
- Zahrnutí KKS v Národním plánu obnovy
- Schválený nový výzkumný program NAKI III na léta 2023-2030 a zvýšení objemů institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje 20 výzkumných organizací zřizovaných MK nad úroveň 130 mil. Kč za rok.

Příloha

Tabulka 6 - Trojsektorová tabulka KKS

SEKTOR	KULTURNÍ A UMĚLECKÉ JÁDRO						KULTURNÍ ODVĚTVY							
OBLAST	Kulturní dědictví	Scénická umění	Výtvarné umění	Kulturní a umělecké vzdělávání	Umělecká řemesla	Sektor celkem	Film a video	Hudba	Rozhlas	Televize	Knihy a tisk	Videohry	Sektor celkem	Architektura
PŘÍJMY CELKEM	22 992 868	14 541 943	6 005 106	1 046 425	1 139 059	45 725 401	19 353 487	2 069 111	22 199 655	4 817 437	40 536 427	2 810 283	91 786 400	28 593 076
VÝDAJE CELKEM	22 717 579	14 678 245	4 821 936	887 924	1 060 168	44 165 852	17 633 264	1 672 847	21 951 240	4 734 650	37 609 563	2 194 979	85 796 543	25 361 082
HODNOTA PRODUKCE (v mil. Kč)	18 314 663	18 208 724	7 126 431	10 220 572	1 018 002	54 888 392	25 088 737	2 541 716	26 179 021	5 680 979	33 185 593	2 572 578	95 248 624	26 493 322
MEZISPOTŘEBA (v mil. Kč)	6 831 406	8 421 127	4 384 390	2 041 872	549 754	22 228 549	15 395 927	1 090 292	13 588 330	2 683 670	19 735 172	755 422	53 248 813	17 805 649
HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA (v mil. Kč)	11 483 256	9 787 597	2 742 041	8 178 700	468 248	32 659 842	9 692 810	1 451 424	12 590 690	2 997 310	13 450 421	1 817 156	41 999 811	8 687 673
POČET ZAMĚSTNANCŮ	19 576	14 239	1 953	737	1 673	38 178	1 557	206	4 021	1 916	16 269	672	24 641	7 471

(přepoč. v tis.)														
VÝDAJE NA INVESTICE	2 427 221	889 935	411 793	66 782	36 363	3 832 094	1 403 096	133 509	4 006 989	173 110	1 583 761	861 966	8 162 431	1 439 238
EXPORT ZBOŽÍ A SLUŽEB	76 836	1 357 442	538 181	-	1 403 822	3 376 281	21 874 547	9 012 823	82 507	-	14 348 613	-	45 318 490	367 940
IMPORT ZBOŽÍ A SLUŽEB	372 947	1 479 463	775 837	-	2 597 471	5 225 718	13 611 976	5 703 734	2 912 258	20 491	13 543 857	-	35 792 316	67 945
POČET PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB	10 445	8 463	10 619	1054	1 000	31 581	1 741	2 644	124	62	37 505	40	42 116	23 366